

Ms 127 446

แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

นางสาวจุรีรัตน์ วรรณสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

ผู้วิจัย : นางสาวจวีร์รัตน์ วรรณสา

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ฤทธิเดช)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุเรศ น้อยฤทธิ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุรสา พรหมทา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

ชื่อเรื่อง	: แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
ผู้วิจัย	: นางสาวจุรีรัตน์ วรรณสา
ปริญญา	: ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุรสา พรหมทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ
ปีการศึกษา	: 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู จำนวน 341 คนและกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ ทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสถิติค่า F (F-test) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.90$) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.88$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.66$) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.59$) 2) ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา โดยรวมพบว่า สถานภาพและขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการดำเนินงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการพัฒนากิจกรรม

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบ ให้กับบุคลากร ครรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามหรือจัดแสดงผลงานนักเรียนเมื่อกิจกรรมนั้นๆ เสร็จสิ้น แล้ว และเน้นความร่วมมือกับเครือข่าย

คำสำคัญ : ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Guidelines for Moderate Class More Knowledge Activity of School under the Secondary Educational Service Area Office 25.

Author : Miss Jureerat Wannasa

Degree : Master of Education (Education Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr. U-rasa promta
Assistant Professor Dr. Chumnian Pollaharn

Year : 2019

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the process level of the Moderate class More knowledge activity of school under Secondary Educational Service Area Office 25. 2) To compare the process of Moderate class, More knowledge of school under the status and size of institution and 3) to study the Guidelines for Moderate Class More Knowledge Activity of School . The study was carried out in 2 phases. Phases 1 focused on the study the process level of the Moderate class More knowledge activity of school. Phases 2 the Guidelines for Moderate Class More Knowledge Activity of school. The representative sample include 341 of directors and teachers and 9 representatives sample of Guidelines for Moderate Class, More Knowledge Activity of School. The research tool is questionnaires, rating scale 5 level and the record of interview. The statistics analysis of data is the explication of frequency, percentage, mean, F-test (One Way Analysis of Variance). The data analysis by computer software and content analysis by the information of interview.

The result of this research found that : 1) The process of Moderate class More knowledge activity, overall as the high process sorted in descending order School management ($\bar{x} = 3.90$) ,Courses and learning activities ($\bar{x} = 3.88$) Personnel in educational institutions ($\bar{x} = 3.66$) Measurement and evaluation ($\bar{x} = 3.59$). 2) The result of status compare and the different size of school has the process of Moderate class, More knowledge that aspect different signification at the 0.5 level. 3) In the part of suggestion will use to guide the develop the Moderate class, More knowledge activity in school is the directors should have the project to visit the

school model for all teachers and people who work in school, should have the supervision, supervising, following and showing of the student's work after the activities finished and focus on the cooperation with the connection.

Keywords : Moderate Class More Knowledge Activity

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ฤทธิเดช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาตมและอาจารย์ ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นางจินตนา คงอานนท์ นายกัมพล ชันทะวงษ์ นายวิสิษฐ์ สมจิตศรีปัญญา นายฉลอง พฤกษาหอม และนางปริดา คุ่มสุข ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง จนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ศึกษาพิเศษ อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางสาวจวีร์รัตน์ วรรณสา

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระราชดำรัสในเรื่องการศึกษาว่า การจัดการเรียนรูต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป ทรงพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต อีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้เก่งมากขึ้น โดยมีพระราชดำริให้ นำทั้งสองเรื่องมาใช้ในการจัดการศึกษา จากพระราชดำรัสดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้น้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น. 1-2) ซึ่งแนวคิดของลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่ายสอง โมงครึ่งหรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่ายสี่โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาว่าง หลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทว่ร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น. 1) นอกจากนี้

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยังเป็นนโยบายที่กระตุ้นให้สถานศึกษา โดยครูผู้สอนต้อง ออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดย กิจกรรมลดเวลาเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาท ผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นเป้าหมายหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะ การปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน (นิตยา หล้าทูนธีรกุล, 2558, น. 23-24)

การศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียม คนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นภารกิจหลักของการศึกษาโดยตรง ขณะเดียวกันความเปลี่ยนแปลงอย่าง รุนแรงของโลกทำให้มีความจำเป็นต้องกลับมาทบทวนและออกแบบการศึกษากันใหม่ เพื่อให้มีความ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี (รุ่ง แก้ว แดง, 2543, น. 1-2, อ้างถึงในอรุสา พรหมทา, 2553, น. 1) การจัดการศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือที่ สำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถ ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งคนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่ประสบ ความสำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 2) ทั้งนี้ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของ สถาบันการศึกษาไทย ได้เปลี่ยนแปลงมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาไทย พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัด การศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิด เป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงโดยการสอนอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ ครูจะต้องเป็น ผู้สร้างแรงบันดาลใจและแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความรักที่จะเรียนรู้ (DiCarlo, 2009, pp 257-264) โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่

จะนำทางผู้เรียนไปสู่จุดหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และสนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ โดยไม่เบื่อหน่าย (เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์, 2549, น. 291) และในส่วนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็เช่นเดียวกันที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรมและค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม โดยมุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับสากลหรือ เป็นคนเก่ง เป็นคนดีและเป็นคนที่มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 3) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, น. 14) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้จึงมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น มีสมรรถนะความรู้ความสามารถ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ วิจารณ์ พานิชย์ (2555, น. 35-38) ที่เสนอแนวคิดไว้ว่า ผู้เรียนจะเกิดทักษะและกระบวนการคิดได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการออกแบบการเรียนรู้ของผู้สอน การเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลางจะทำให้การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนและทักษะต่างๆ ถูกจำกัด การศึกษาแนวใหม่เป็นการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 เป็นการออกแบบหรือการปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เป้าหมายหลักของการศึกษาในศตวรรษที่ 21จึงไม่ใช่ตัวเนื้อหาหรือสาระความรู้ แต่เป็นการฝึกทักษะของการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More) เป็นแนวคิดหนึ่งที่ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนและบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้สอนต้องสอนให้น้อยลง แต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

สำหรับการบริหารจัดการเวลาเรียนและจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นั้น สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการตรวจสอบหรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาในประเด็นโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศิษย์วิเคราะห์สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการ ซึ่งการวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ

สำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยนและสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชน สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริง ของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้ที่มีความ แตกต่างหลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2558 ข, น.1-2) แต่อย่างไรก็ตามจากผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า ผล การประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ผลการสอบ PISA เป็นต้น ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนมาก สถานศึกษาบางแห่งใช้เวลา 7-8 ชั่วโมงต่อวัน อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วย ตนเอง ผู้เรียนมีการะงาน หรือการบ้านมาก หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้าน หรือต้องเรียนพิเศษ ทำให้เด็กเกิดความเครียด เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต เป็นต้น (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา, 2558 ข, น. 1)

จากความสำคัญและปัญหาของการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ก็เช่นเดียวกันที่ต้องบริหารจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้เป็นไป ตามนโยบาย แต่ด้วยข้อจำกัดของบริบท จุดเน้นและอัตลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษาที่อาจแตกต่างกัน ทั้งในส่วนสถานศึกษาเองและสำนักงานเขตพื้นที่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีแนวทางดำเนินกิจกรรมลด เวลาเรียน ลดเวลารู้ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การ ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ครูปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและ เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ มีความสุขในการเรียน รู้อย่าง แท้จริง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและเน้นความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งเพื่อ เป็นฐานแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศ ในการเพิ่มเวลารู้สำหรับเด็กและเยาวชนไทยยุคใหม่ให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 อยู่ในระดับใด

1.2.2 สถานภาพและขนาดสถานศึกษามีผลต่อการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้หรือไม่

1.2.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 ศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

1.3.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1.4 ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,107 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 43 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,025 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 344 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 467) และได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน และครูผู้สอน จำนวน 278 คน

1.4.1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกกลุ่ม เป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มวิชาการ จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา
4. ด้านการวัดและประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) สถานภาพ
 - 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2) ครูผู้สอน
- 2) ขนาดสถานศึกษา
 - 2.1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.2) สถานศึกษาขนาดกลาง
 - 2.3) สถานศึกษาขนาดใหญ่

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับและแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะและเวลาการวิจัย

ระยะและเวลาที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ดำเนินการระหว่างเดือน พฤษภาคม 2561 ถึง เดือนสิงหาคม 2561

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ดำเนินการระหว่างเดือนกันยายน 2561 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2561

1.4.5 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้ เรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ และเพิ่มเวลารู้และโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น โดยผ่านกิจกรรม 4 H ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) กิจกรรม พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

“แนวทางการพัฒนากิจกรรม” หมายถึง การพัฒนา วิธีปฏิบัติหรือกระบวนการในการบริหารงานในกิจกรรมต่างๆ ให้ดีขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

“การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง วิธีการปฏิบัติหรือกระบวนการในการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล โดยแต่ละด้านมีความหมายดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน สร้างความเข้าใจ อำนวยความสะดวก ประสานความร่วมมือกับชุมชน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และจัดแหล่งเรียนรู้ในการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มงานวิชาการและครูผู้สอน ปรับโครงสร้างเวลาเรียน จัดตารางเรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ ทำข้อมูลสารสนเทศวิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดตัวชี้วัด ออกแบบกิจกรรม และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงาน การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร สถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ การให้ความร่วมมือ ศึกษาดูงาน แสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้ ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กลุ่มงานวิชาการและครูผู้สอน มีการประเมิน ความก้าวหน้า มีเครื่องมือวัดและประเมิน มีบันทึกผลการประเมินกิจกรรม มีการสะท้อนผลการ ประเมิน และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

“ขนาดสถานศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบ่ง ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน
2. สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน
4. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

“สถานภาพ” หมายถึง ฐานะ ตำแหน่ง หรือเกียรติยศตามบทบาทของบุคคลที่ ปรากฏใน สถานศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่สามารถให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนใน สถาบันการศึกษาต่างๆทั้งของรัฐและเอกชน

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25” หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 53 มาตรา 37 และมาตรา 38 มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับ มัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมือง 2) อำเภอบ้านฝาง

3) อำเภอพระยืน 4) อำเภอหนองเรือ 5) อำเภอชุมแพ 6) อำเภอสีชมพู 7) อำเภอน้ำพอง 8) อำเภออุบลรัตน์ 9) อำเภอกระนวน 10) อำเภอบ้านไผ่ 11) อำเภอเปือยน้อย 12) อำเภอพล 13) อำเภอแวงใหญ่ 14) อำเภอแวงน้อย 15) อำเภอหนองสองห้อง 16) อำเภอมีชัย 17) อำเภอชนบท 18) อำเภอเขาสวนกวาง 19) อำเภอภูผาม่าน 20) อำเภอซำสูง 21) อำเภอโคกโพธิ์ไชย 22) อำเภอหนองนาคำ 23) อำเภอบ้านแฮด 24) อำเภอโนนศิลา 25) อำเภอภูเวียง และ 26) อำเภอเวียงเก่า

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) แสดงได้ดังแผนภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ได้แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 สำหรับสถานศึกษาที่จะนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม และบริบทของสถานศึกษา

1.7.2 ได้ข้อมูลสารสนเทศเสนอผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดหลักการเกี่ยวกับลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
3. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เปลี่ยนแปลงมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตดี มีความสามารถแข่งขันในเวทีโลก ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร แต่หลักสูตรเดิมมีปัญหาหลายประการ คือ ความสับสนของผู้ปฏิบัติในสถานศึกษาซึ่งส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มากเกินไป เกิดปัญหาหลักสูตรแน่นการวัด ผลไม่สะท้อนมาตรฐานฯลฯ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปเป็นกรอบและทิศทางพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน โดยที่เป้าหมายของหลักสูตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 2)

นอกจากนี้แล้วยังมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ที่ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ตลอดแนวซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัวและบุคคล มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนวซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก, น.3)

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นข้อมูลในการวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ครั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยจึงนำเสนอในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก, น.4-9)

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะเจตคติและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมี วัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4.1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การ สร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้าน การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกดังนี้

4.2.1 รักชาติศาสน์กษัตริย์

4.2.2 ซื่อสัตย์สุจริต

4.2.3 มีวินัย

4.2.4 ใฝ่เรียนรู้

4.2.5 อยู่อย่างพอเพียง

4.2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.2.7 รักความเป็นไทย

4.2.8 มีจิตสาธารณะ

5. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 5.1 ภาษาไทย
- 5.2 คณิตศาสตร์
- 5.3 วิทยาศาสตร์
- 5.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 5.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 5.6 ศิลปะ
- 5.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 5.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

6. ตัวชี้วัด

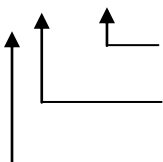
ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

6.1 ตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการ ศึกษาภาค บังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

6.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกัน ดังนี้

ว 1.1 ป. 1/2

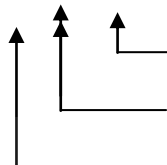

ป.1/2 ตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อที่ 2

1.1สาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1

ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ต 2.2 ม.4-6/ 3

ม.4-6/3 ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อที่ 3

2.2สาระที่ 2มาตรฐานข้อที่ 2

ต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ภาพที่ 2.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

7.1 ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชมการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

7.2 คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตและศึกษาต่อการมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

7.3 วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิววิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

7.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

7.5 สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพ พละนาถัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและ ทักษะในการดำเนินชีวิต

7.6 ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

7.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะและเจตคติในการทำงาน การ จัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี

7.8 ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ทักษะ เจตคติและวัฒนธรรม การใช้ภาษา ต่าง ประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

8. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการ ตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

8.1 กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์ สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและ อาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็น กิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

8.2 กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

8.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

8.2.3 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

8.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญ ตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง

ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ
กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

9. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร
กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็น
สมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

9.1 หลักการจัดการเรียนรู้

กา ร จั ด ก า ร เ ร ย น รู้ เ พื่ อ ใ ห้ ผู้ เ ร ย น มี ค ว า ม รู้ ความสามารถ
ตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ
เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้
ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ
พัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

9.2 กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่
หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น
สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด
กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จาก
ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย
กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน
พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน
จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัด
กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ
สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึง

พิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

9.4 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

9.4.1 บทบาทของผู้สอน

9.4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

9.4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

9.4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

9.4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

9.4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

9.4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

9.4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

9.4.2 บทบาทของผู้เรียน

9.4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

9.4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

10. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อ

การเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

10.1 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

10.2 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้

10.3 เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

10.4 ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

10.5 ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

10.6 จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถาน ศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัด การเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมิน อย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมิน ชิ้นงาน/ ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิด โอกาส ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ผ่านตัวชี้วัด ให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ ความ ก้าวหน้าใน การเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะ ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการ เรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสิน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัด การศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาใน ด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผล การประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขต พื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาวะความรับผิดชอบ สามารถ ดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดย เขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

12. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

12.1 การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

12.1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน

ทั้งหมด

2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

12.1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็น ผ่าน และไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลข แสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

12.1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

12.2 เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

12.2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

12.2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

12.2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

13. การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้

ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาระบบการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

“ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่มีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลายเพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมความมีน้ำใจต่อกันซึ่งในการวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความเป็นมาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

แนวคิดของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หรือ Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์โดยนายกรัฐมนตร Lee Hsien Loong ในปี ค.ศ.2004 และถูกถ่ายทอดสู่การปฏิบัติโดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการในปีค.ศ. 2005 TLLM ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อต้องการลดช่องว่างของวิธีการสอนที่มีอยู่หลากหลายและวิธีการสอนที่ผู้สอนเลือกใช้ซึ่งอยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบการศึกษาที่กล่าวว่า Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ทั้งนี้ TSLN ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่ง Thinking Schools เป็นวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักคิด (เวชฤทธิ์ อังคนะภัทรขจร, 2556, น. 38-39)

ทั้งนี้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ไม่ได้หมายความว่าให้ครูผู้สอนนั้นสอนน้อยลงแต่เป็นแนวคิดที่ทำให้ครูผู้สอนนั้นสอนดีขึ้นมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตของผู้เรียนที่มากกว่าการมุ่งเน้นที่การสอบแข่งขันแนวคิดนี้จึงต้องการเปลี่ยนจากการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณไปสู่การจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพคือต้องการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพและลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณซึ่งการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพคือการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเองส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนรู้โดยลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณคือการลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้้นำการลดการเรียนรู้โดยการท่องจำ การสอบและการหาคำตอบจากการแทนค่าในสูตรต่างๆเพิ่มการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ (Jain, Zongyi, Christine, Christina, 2013, pp 99-101)

สำหรับประเทศไทย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้บัญญัติเป็นภาษาอังกฤษว่า “Moderate Class More Knowledge” ซึ่งเป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น.1)

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงการสอนน้อย เรียนรู้มากด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

Benner (2010) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และสถานการณ์ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนผู้สอนจะเป็นเพียงผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการตั้งคำถามการให้ผู้เรียนสะท้อนคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนในการเรียนภาคทฤษฎีนั้นจำเป็นต้องปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันที่มีความซับซ้อน การบรรยายที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ นั้นจึงไม่เพียงพอที่จะพัฒนาทักษะสำคัญในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ การแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Juin, Zongyi, Christine, Christina (2013, pp 99-101) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนบทบาทของครูจึงเปลี่ยนไปการสอนแบบบรรยายจะต้องลดน้อยลงแต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของผู้สอนคือผู้สอนต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ผู้สอนต้องคำนึงถึงคำถาม 3 คำถามได้แก่ 1) ทำไมต้องสอน 2) สอนอะไรและ 3) สอนอย่างไร

วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่าไว้ว่าครูยุคใหม่ต้องเปลี่ยนใจต้องสอนให้น้อยให้ลูกศิษย์เรียนเยอะๆและช่วยดำเนินการให้ศิษย์ได้ฝึกทักษะการฝึกนี้เขาทำเองไม่ใช่ครูทำให้แต่เราช่วยแนะปรับจากการสอนไปสู่ Active Learning และที่สำคัญก็ต้องช่วยให้ศิษย์พัฒนาเต็มศักยภาพต้องให้ได้ Transformative Learning และก็เกิด Holistic Development พัฒนาครบด้านและพัฒนาทั้งด้านนอกและด้านในคือจิตใจรู้สึกชอบชีวิต

วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่แท้คือการฝึกทักษะสำหรับนำไปใช้งานได้ในสภาพจริงของชีวิตไม่ใช่การ “มีความรู้” แบบจำได้หมายรู้ซึ่งเป็นเพียงขั้นต้นของผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนั้นในขั้นตอนของการเรียนรู้ผู้เรียนต้องค่อยๆเข้าใจมาของความรู้ว่าความรู้ที่คงที่ตายตัวไม่มีอยู่จริงเพราะสถานการณ์จริงมีความซับซ้อนมีบริบทที่แตกต่างหลากหลายความรู้ที่นำมาใช้จริงและได้ผลย่อมต้องซับซ้อนตามไปด้วย

นัตยา หล้าทูนธีรกุล (2558, น. 23-24) กล่าวว่า “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เป็นนโยบายที่กระตุ้นให้สถานศึกษาโดยครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นเป้าหมายหลัก 4H ได้แก่กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

นวรรตน์ ไวมพูน และสุจิตรา จรจิตร (2560, น. 45) มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ภายใต้นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มากเป็นความท้าทายอย่างมากเพื่อสร้างผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานวิชาชีพโดยครูต้องทำหน้าที่ในการจุดประกายไฟในตัวของผู้เรียนให้เกิดความกระหายในการเรียนรู้มีความสนุกกับการเรียนรู้และอยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 ข, น. 2) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไว้ว่า “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อาจจะไม่ใช่วิธีใหม่สำหรับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเพราะโรงเรียนหลายแห่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียน ผู้ปกครอง มีความกังวล สงสัยว่าทำไมต้องลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในประเด็นนี้ถ้าเราพิจารณาแล้วจะพบว่า ในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยี เช่น Internet, Computer, Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมายที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียน ตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะช่วยเหลือให้นักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข ภายใต้แนวคิด ดังนี้

1. กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
2. เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
3. ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย
4. ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor)
5. ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

นิมิตร จินาวลัย (มติชน, 2559) กล่าวว่า โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่กำลังกลายเป็น “เพิ่มเวลารู้นอกห้อง เปิดมุมมองเด็กไทยอย่างยั่งยืน” ถือเป็นมิติใหม่ที่เป็นความหวังของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ที่กำลังเป็นที่สนใจ และเป็นที่คาดหวังว่าจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง นอกเหนือจากการปฏิรูประบบโครงสร้างการบริหารราชการที่อยู่ในระหว่างดำเนินการควบคู่กันไป ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่เป็น 1 ใน 5 ของโครงการตามแผนเดิมและเป็นโครงการเร่งด่วน จุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการนี้ที่แท้จริงน่าจะเป็นอย่างไร เป็นการลด

เวลาเรียนหรือลดเนื้อหาในหลักสูตร หรือทั้งเวลาเรียนและเนื้อหาในหลักสูตรยังเหมือนเดิม แต่ใช้วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่เรียกว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด จากการที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ให้ความเห็นไปในทำนองว่า โครงการดังกล่าวก็เหมือนเดิม คือไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เพราะคาบเรียนในหลักสูตรไม่ได้ลดลง และจะได้มอบหมายให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเน้นไปที่ทักษะวิชาชีพในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น พรรคนะดังกล่าวอาจจะไม่สอดคล้องกับนโยบาย และสวนทางกับการปฏิรูปการเรียนการสอน ที่นอกจากจะสอนให้คิด วิเคราะห์ ทักษะวิชา ความถนัดของผู้เรียนแล้ว ยังสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย ในที่สุดก็จะกลับล้มเหลว จะเห็นได้จากข้อสรุปของนายอนุสรณ์ ภูเจริญ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้กล่าวในเวทีการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย หัวข้อ "ระบบโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้" จัดทำโดยแผนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (มสส.) และภาคีที่เกี่ยวข้องว่า จากการปฏิรูปที่ผ่านมา มีโรงเรียนเพียงร้อยละ 10 ที่ประสบผลสำเร็จ ปัจจัยที่การปฏิรูปไม่สำเร็จเกิดจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

1. การปฏิรูปใช้โมเดลเดียว ขณะที่โรงเรียนมีจำนวนมาก และแต่ละโรงเรียนมีบริบทแตกต่างกัน โมเดลเดียวจึงไม่สามารถใช้ได้กับทุกโรงเรียน อีกทั้งปัจจุบันมีโรงเรียนที่ขาดครูร้อยละ 60 กระทรวงจึงต้องแก้ปัญหาโดยสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

2. โครงสร้างพื้นฐานการศึกษายังเหมือนอดีต ห้องเรียนปัจจุบันก็เหมือน 50 ปี ก่อน ที่บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ไม่มีมุมหนังสือดีๆ ให้นักเรียน ไม่มีแหล่งเรียนรู้ซึ่งรัฐบาลมองข้าม และไม่เคยสนใจที่จะลงทุน

3. การใช้งบประมาณจำนวนมากในการอบรมครู โดยเชื่อว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูได้ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ผิดพลาด

4. การวัดและประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-net) มากเกินไป เป็นปัจจัยให้ครูสอนเด็กแบบท่องจำ ถ้าเปลี่ยนรูปแบบการวัดและประเมินผล ครูก็จะเปลี่ยนวิธีการสอนไปด้วย

ถ้าแก้ปัจจัยทั้ง 4 นี้ได้ จะทำให้การปฏิรูปเกิดขึ้น และมองว่าวิกฤตการศึกษาในขณะนี้ทุกคนสามารถเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงได้

ทั้งนี้เห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาจะบังเกิดผลสำเร็จได้อยู่ที่องค์ประกอบสำคัญ คือ การปฏิรูปการเรียนการสอน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน ครอบคลุมทุกเนื้อหาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่นับรวมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา งบประมาณที่ได้รับจัดสรร เมื่อเปรียบเทียบกับอีก 4 โครงการ ที่

อาจจะมีความสำคัญในระดับรองๆ นับว่าน้อยมาก ก็คงจะเพียงพอสำหรับการจัดทำคู่มือกิจกรรมและการบริหารโครงการ แต่หากมองในแง่ของคุณภาพนักเรียนที่เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จะต้องกลับไปทบทวนใหม่ และยังไม่สายเกินไปกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษามักจะได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์บริหารงานแบบมืออาชีพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ต้องรู้จักแสวงหาความร่วมมือ ทั้งด้านการเงิน เทคโนโลยี รวมถึงสถานประกอบการวิชาชีพที่เป็นแหล่งเรียนรู้ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าหน่วยงานที่กล่าวข้างต้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปให้ประสบผลสำเร็จแทบทุกกรณี

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ครูผู้สอน การปฏิรูปจะไม่เกิดผลสำเร็จได้หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ สถานะทางครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ครูเองยังต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมใน ขณะเดียวกัน

2.2.2 หลักการของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ในการนำเสนอหลักการของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานการศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, สอนน้อยแต่เรียนรู้มาก, การสอนแบบ Active Learning เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 ข, น. 4) กล่าวถึง การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ว่ามีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษา และการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านทัศนศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือ การมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชนภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปรายสรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

เวชฤทธิ์ อังกะภักทธร (2556, น. 39) สรุปหลักการของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้หรือ Teach Less, Learn More (TLLM) ว่า ประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ ทำไมจึงต้องสอน สอนอะไรและสอนอย่างไร ในหลักการประการแรกที่ว่าด้วยทำไมจึงต้องสอนนั้น ต้องคำนึงถึงผู้เรียนให้มากขึ้น ต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ต้องสร้างความเข้าใจ รวมถึงการสร้างความเข้าใจในบททดสอบของชีวิตในทางตรงกันข้ามสิ่งที่ต้องปฏิบัติให้น้อยลง คือ การเร่งรีบให้จบตามรายละเอียดของรายวิชา การลดความกลัวต่อการสอบไม่ผ่านการมุ่งเน้นแต่ที่เนื้อหาและการใช้ชีวิตเพื่อการสอบเท่านั้น ส่วนหลักประการที่สองนั้น ต้องสอนในภาพรวมทั้งหมดไม่ใช่มุ่งเน้นที่เนื้อหา ต้องเน้นที่มูลค่าของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ได้มุ่งเน้นที่คะแนนหรือเกรด ต้องสอนกระบวนการไม่ใช่สอนผลลัพธ์ และต้องสอนให้รู้วิธีหาคำตอบไม่ใช่สอนให้หาคำตอบจากตำราเท่านั้น ส่วนในวิธีการสอนนั้นต้องใช้วิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่สอนให้ปฏิบัติตามได้ ผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายไม่ใช่ใช้วิธีการเดียวแล้วสามารถสอนได้ทุกเนื้อหา ต้องใช้วิธีการสอนที่เป็นการแนะนำกระตุ้นส่งเสริมและเป็นแบบอย่าง ไม่ใช่บอกเล่าเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นการประเมินผลต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเพิ่มวิธีการประเมินโดยใช้วิธีเชิงคุณภาพไม่ใช่ใช้วิธีการประเมินรวบยอดและประเมินเชิงปริมาณเท่านั้น

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งจะเห็นได้ว่า จากหลักการที่สำคัญของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่ระบุไว้ในเบื้องต้นว่าประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ ทำไมจึงต้องสอนสอนอะไร และสอนอย่างไร เมื่อนำกรอบแนวคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติต้องทำความเข้าใจว่าทำไมจึงต้องสอนคือ วัตถุประสงค์ของการสอน ส่วนที่จะบอกว่าสอนอะไรนั้น คือ เนื้อหาการสอน แต่การสอนอย่างไรนั้นก็คือ การออกแบบการเรียนการสอนนั่นเอง โดยผู้สอนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องรู้ด้วยว่ากำลังจะสอนใคร ผู้เรียนนั้นมีพื้นฐานอย่างไร การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนด้วย ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการสอนเนื้อหาที่จะสอนและวิธีการต้องถูกออกแบบให้เหมาะกับผู้เรียนนั่นเอง (Customised Curriculum & Programme)

อนุสร หงส์ขุนทด (2558) ได้สรุปหลักสำคัญ 3 ประการในการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไว้ดังนี้

1. ลดเวลาเรียน ที่หมายถึง การลดเวลาเรียนในภาควิชาการหรืออีกนัยหนึ่งคือ การลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ ให้น้อยลง
2. เพิ่มเวลารู้ ที่หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาการเรียน สามารถคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรม
3. การบริหารจัดการเวลาเรียน ที่หมายถึง การจัดการสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลงแต่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นไปที่การเพิ่มเวลาของกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองได้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีมและมีความสุขในการเรียน

2.2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้หรือสอนน้อยแต่เรียนรู้มากสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี ทั้งนี้ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่โรงเรียนสตรีราฟเฟิล (Raffles Girls' School) พบว่า วิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ คือ การออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งพัฒนาโดย Wiggins and McTighe (2006) เริ่มจากคิดทุกอย่างให้จบสิ้นสุด จากนั้นจึงเริ่มต้นจากปลายทางที่ผลผลิตที่ต้องการ (เป้าหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้) สิ่งนี้ได้มาจากหลักสูตรเป็นหลักฐานผลลัพธ์แห่งการเรียนรู้ (Performances) แล้วจึงวางแผนการเรียนการสอนในสิ่งที่จำเป็นให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การสร้างผลงานหลักฐานแห่งการเรียนรู้นั้นได้กระบวนการการออกแบบการวางแผนของครูผู้สอนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการ

เรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักฐานและการประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยคำถาม คือ ขั้นตอนที่ 1 อะไรคือความเข้าใจที่ต้องการและมีคุณค่า ขั้นตอนที่ 2 อะไรคือหลักฐานผลลัพธ์ของความเข้าใจ และขั้นตอนที่ 3 ประสบการณ์การหรือกิจกรรมการเรียนการสอนอะไรที่จะสนับสนุนทำให้เกิดความเข้าใจความสนใจและนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ต่างๆ (กมลรัตน์ เทอร์เนอร์, 2558) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การใช้หลักการออกแบบแบบย้อนกลับสิ่งแรกผู้สอนควรทำ คือ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals) ซึ่งต้องเป็นการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจที่ลุ่มลึกและยั่งยืน (Enduring Understanding) ประกอบด้วย การกำหนดคำถามสำคัญ การกำหนดความเข้าใจที่คงทน จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา/ความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ และทักษะที่ต้องการพัฒนา เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนต้องเกิดความเข้าใจที่คงทนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักฐานและการประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ ชิ้นงานหรือภาระงาน ซึ่งจะเป็นร่องรอยของการเรียนรู้ที่ผ่านการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ และการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการในการตรวจสอบค้นหาหรือรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน แล้วนำผลที่ได้มาสรุปและตัดสินว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่และมากน้อยเพียงใด การประเมินผลการเรียนรู้นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนและไม่สามารถแยกออกจากกระบวนการเรียนการสอนได้ซึ่งการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิด Teach Less, Learn More คือ การประเมินตามสภาพจริงเนื่องจากการประเมินผลที่สามารถประเมินได้ทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผู้สอนควรพิจารณากำหนดและประเมินหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนจากความเข้าใจที่คงทน ต้องพิจารณาว่าผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคืออะไร จะใช้เครื่องมือใดในการประเมินความเข้าใจที่คงทนทักษะหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนซึ่ง Wiggins and McTighe ได้จัดความเข้าใจออกเป็น 6 มิติ (Six Facets of Understanding) ได้แก่ 1) ความสามารถอธิบายชี้แจงเหตุผล (Can Explain) 2) การแปลความหรือตีความและสะท้อนคิดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้ (Can Interpret) 3) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างสรรค์และเหมาะสมกับสถานการณ์ (Can Apply) 4) ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นภาพจากข้อมูลทฤษฎีหรือเรื่องราวที่ได้รับและประมวลภาพรวมได้ (Have Perspective) 5) ความสามารถในการหยั่งรู้มองเห็นคุณค่าในสิ่งต่างๆ ที่คนอื่นอาจมองไม่เห็นและพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เห็นเชิงประจักษ์ได้ (Can Empathize) และ 6) รู้จักตนเองตระหนักถึงจุดอ่อนจุดแข็งค่านิยมอคติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของตน (Have Self-Knowledge) โดยเชื่อว่าถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างแท้จริงจะสามารถแสดงให้เห็นมิติของความเข้าใจดังกล่าวได้ในวิธีการของ

Back-Ward Design นั้นผู้สอนต้องคิดเหมือนนักประเมินผลเริ่มวางแผนการเรียนรู้ด้วยการคิดถึงหลักฐานที่จะบ่งชี้ว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งต้องสอดคล้องกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 โดยประเด็นที่ต้องคำนึงถึงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ผู้เรียนสนใจและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชีวิตจริง
2. เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนรวมทั้งได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นนักคิดและนักแก้ปัญหา
4. ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบเสาะหาความรู้ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
5. ผู้สอนมีบทบาทในการจัดบริหารการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถและกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้

2.2.4 การจัดการศึกษาโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในประเทศไทย

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลที่ใช้เป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักการปรับตัวมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความรู้ความสามารถตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่สำคัญต้องพัฒนาผู้เรียนให้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง โดยมีรายละเอียดการจัดการศึกษาโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในประเทศไทย ดังนี้

2.2.4.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น. 2)

ระยะที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4,100 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,831 โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 161 โรงเรียน และกรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น จำนวน 108 โรงเรียน กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม หมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนกิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมและมีความสุขกับกิจกรรม ต่อมาได้มีการปรับเป้าหมายของกิจกรรมจาก 4 หมวดเป็นการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลเป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ผลจากการติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีคุณภาพ 4H โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรมมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด กล่าวแสดงออกกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านส่วนราชการและเอกชน แต่กิจกรรมส่วนใหญ่เป็น Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ส่วน Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) และ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) ไม่เข้มข้นเท่าที่ควรและยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเป้าหมายของนโยบาย

ระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพิ่มอีกจำนวน 17,317 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15,897 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 504 โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจำนวน 479 โรงเรียน และสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน รวม 2 ระยะ มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 21,417 โรงเรียน ในระยะนี้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรม)

ระยะที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังคงเน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ทั้งนี้ ให้ความสำคัญทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยมุ่งเน้นลดเวลาเรียนในลักษณะการรับการถ่ายทอดความรู้ด้วยการบรรยาย/สาธิต เพิ่มเวลาและโอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ มีความสุขกับการเรียนรู้ ปรับบทบาทครูจากการเป็น

ผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างหลากหลายตามสภาพจริง และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2.2.4.2 เป้าหมายยุทธศาสตร์และแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เป็นการดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยมีแนวทาง การขับเคลื่อนนโยบายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ที่มีเป้าหมายหลัก ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) เพื่อคุณภาพ การศึกษาของไทยให้คนไทยได้รับโอกาสในการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต กำลังคนของประเทศได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศและมีระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนการวัด และประเมินผลโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการ กำหนดมาตรฐานหลักสูตรตามระดับช่วงชั้น และมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพที่สอดคล้องกับ ความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดระบบหลักสูตรและ กระบวนการจัดการเรียนรู้องค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เกิดขึ้นจากระบบการศึกษา โดยพัฒนาระบบคิด แก้ปัญหาและความคิดเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียน เพื่อให้เกิดคุณภาพในองค์ความรู้และทักษะต่างๆ สอดคล้องในแนวทางเดียวกับการพัฒนาของประเทศอื่นๆ ที่ใช้ OECD-PISA กำหนดไว้เป็นหลักสูตร สากลจัดหลักสูตรการเรียนรู้ภาษา อังกฤษอย่างเข้มข้นตามข้อตกลงของ AEC มีหลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน ที่เป็นแก่นหลักตามหลักสูตรและมาตรฐานกลาง รวมทั้งจัดทำคู่มือการประเมินผลและ ทำแผนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว อย่าง เป็นระบบบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นำตำราพหุ วัฒนธรรมที่มีมิติการเรียนรู้เชิงบูรณาการ (Blended Based Learning) ที่ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ทักษะชีวิตของตนเองเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาและภูมิสังคมได้สนับสนุนหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (EBook) และหุ่นจำลองสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (E-Journal) รวมทั้งเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการ เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Lifelong Learning) เชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้ สร้างความตระหนักในเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติ การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งงามของไทย ซึ่งแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งประสิทธิภาพของผู้เรียนดังแนวคิด “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มากขึ้น”(Teach Less, Learn More) ซึ่งเป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของสิงคโปร์ ที่

เตรียมความพร้อมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีการกำหนดกรอบความคิดซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ 4 อย่างที่สัมพันธ์กันคือ

1. วิสัยทัศน์เพื่อชาติ : โรงเรียน นักคิด ประเทศแห่งการเรียนรู้
2. วิสัยทัศน์เพื่อการศึกษา : สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น
3. วิสัยทัศน์เพื่อการปฏิบัติ : ตั้งสลับหย่อน
4. วิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือ : ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ซึ่งได้ครอบคลุมทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง มีจิตสำนึก ต่อโลก ความรู้พื้นฐานทางการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจการเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นพลเมือง สุขภาพ และสวัสดิภาพและนำวิสัยทัศน์นี้ทดลองกับโรงเรียนนำร่องทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา TLLM (Teach Less, Learn More Ignite School) โรงเรียนมีหน้าที่หลัก คือ เน้นการส่งเสริมความสนใจ ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่งทุกเวลา ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้อง เปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายเช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (group process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (project Based Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริงจากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูลนักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการเรียนรู้ ในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ตอบสนองความสนใจ ภายใต้แนวคิดกิจกรรม เป็นทางเลือกตามความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลายเรียนรู้หลักการสร้างความรู้ผ่านกระบวนการ และกิจกรรม (Process and Content) ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระและ ปลอดภัยปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor) ครูผู้สอนควร ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและ พัฒนาการของนักเรียนมากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบซึ่งได้มีการนิยามตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

ลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ให้น้อยลง

เพิ่มเวลารู้หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ ตรง คิดวิเคราะห์ทำงานเป็นทีม เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่หลากหลายมากขึ้น

การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสรรส่วนของเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และ มีความสุขในการเรียนรู้

2.2.4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น

กรอบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

1) นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน รวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน

2) ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่และนักเรียนแต่ละคน มีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน

3) การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่

4) ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

สมมติฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ของนักเรียน

ดังนี้

1. มนุษย์สร้างความรู้ผ่านกิจกรรมการไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้พวกเขา สร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีแผนภาพโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการอธิบาย ความอยากรู้อยากเห็นการมีปฏิสัมพันธ์ ความขัดแย้ง การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่ การสร้างพลังกับเพื่อนทางปัญญาการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ความอยากรู้อยากเห็นและความขัดแย้งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน

1.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

1.3 ความขัดแย้งทางปัญญานำมาซึ่งการไตร่ตรอง

1.4 การไตร่ตรองกระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

1.5 จากข้อที่กล่าวข้างต้นเกิดเป็นวงจร โดยประสบการณ์ของนักเรียนมีผลต่อการเกิดของวงจรและวงจรมีเองที่ทำให้นักเรียนสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ให้กับตนเอง

2. การสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันและต่างจากที่ผู้สอนคาดหวังผู้สอนต้อง ยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่ผู้เรียนคิด

3. องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

3.1 การรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

3.2 การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้

3.3 การวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน

สอน

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนต้องใช้เวลาสอนเนื้อหาสาระให้ น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียน สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้น ของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และ เตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.4.4 ขอบข่ายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เป็นกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและมีความสนใจต่อกันครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ

พุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

จริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

หัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

พลศึกษา คือ การมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้ง ความสะอาดและสุขาภิบาล

โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อความสนใจตามความถนัด และความต้องการ การของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชนภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ร่วมกันเป็นทีมเรียนรู้ในระหว่างการทำงาน เน้นความเป็นระบบมีวิจาร์ณญาณร่วมกัน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน

สามัคคี ช่วยเหลือกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการ ประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น เพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุขกิจกรรม การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง ในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพโดยมีกิจกรรม ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสมอง (Head) หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านพุทธิพิสัย ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom (1976) ซึ่งจำแนกระดับพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จะเน้นพฤติกรรมระดับสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อพัฒนาความรู้ตามหลักสูตร ทักษะการสื่อสารการแก้ปัญหาการคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณการเรียนรู้วิธีการเรียน (Met Cognition) หรือทักษะทางเทคโนโลยี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านจิตใจ (Heart) หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านจิตพิสัยตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom et. Al. (1976) ซึ่งจำแนกระดับพฤติกรรมเป็นระดับ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า และการสร้างนิสัยเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย มีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงการเป็น พลเมืองที่ดีของโลก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hand) หมายถึง กิจกรรม ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะพิสัยตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom (1976) ซึ่งจำแนกเป็นการมีความรู้ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต การมีอาชีพในอนาคต หรือการทำงานเป็นทีม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึง กิจกรรมที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ ซึ่งอาจอ้างอิงระดับพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยของ R.H.Dave ได้แก่ การรับรู้การปฏิบัติตามแบบ การปฏิบัติให้ถูกต้องการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2.2.4.5 วิธีดำเนินการตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน มีสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับสำนักต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทของหน่วยงานและ ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีบทบาทจัดทำคู่มือการบริหารจัดการ เวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ร้อยละ 10 ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ปีการศึกษา 2/2558 และขยายการดำเนินโครงการอีกร้อยละ 50 ในปีการศึกษา 2559 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ประสบความสำเร็จสรุปและรายงานผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. /สพม.) มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”สู่การปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่การศึกษาศึกษาคู่มือการบริหารจัดการเรียนและชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุมชี้แจงโรงเรียน /ผู้เกี่ยวข้อง นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปและรายงานผล

สถานศึกษามีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดของเอกสารกิจกรรมกำหนดตัวชี้วัด ภาพความสำเร็จของการบริหารจัดการเวลาเรียนของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนอย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน สร้าง ความตระหนักในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่ และห้องปฏิบัติการปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามแนวทางการบริหารจัดการเวลา ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียนจากกิจกรรมที่ โรงเรียนดำเนินการอยู่หรือเลือกกิจกรรมในชุดของเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่ม

เวลา” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนดนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review :AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

2.2.4.6 แนวทางการปรับลดเวลาเรียนของสถานศึกษาตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กำหนดให้ลดเวลาเรียนในภาควิชาการลดลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมในการลดเวลาเรียน ดังนี้

ระดับประถมศึกษา ปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตาม ความเหมาะสมและบูรณาการการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 840 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตาม ความพร้อมและจุดเน้นเท่ากับ 40 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 880 ชั่วโมง/ปี (22 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี จัดเป็นกิจกรรมบังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวกิจกรรม นักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษาจัดแบ่งจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชา ต่อภาคเรียนได้ตามความเหมาะสม และบูรณาการการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพตาม มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวม ทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี โดยสถานศึกษาที่มีความประสงค์จะปรับลดเวลาเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษาความต้องการของผู้เรียน

ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดตารางเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เอื้อต่อการ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1

การจัดตารางการจัดกิจกรรมระดับชั้นประถมศึกษา

	เวลา	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	08.30-11.30	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	11.30-12.30	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	12.30-14.30	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่ม สาระ การเรียนรู้และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”บังคับตามหลักสูตร
	14.30-15.30	ปฏิบัติกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตารางที่ 2.2

การจัดตารางการจัดกิจกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

	เวลา	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	08.15-12.15	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่ม สาระ การเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	12.15-13.15	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	13.15-15.15	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่ม สาระ การเรียนรู้และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”บังคับตามหลักสูตร
	15.15-16.15	ปฏิบัติกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายเหตุ.

1. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสมและตามบริบทของโรงเรียน
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
3. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่ กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา

กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้1ชั่วโมง/สัปดาห์

2.2.4.7 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

ระดับสถานศึกษามีผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียนผู้ปกครอง และการบริหารจัดการ มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมในการปฏิบัติประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญา ต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จัดเวทีเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (อนุสร หงษ์ขุนทด, 2558)

1. เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับโรงเรียนและการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
2. อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ
3. ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
4. นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
5. จัดเวทีเสวนาหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)
6. นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

บทบาทของครู (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น. 5-6)

ครูผู้สอน ต้องลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหาสาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนด มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความถนัดความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนและเกิดทักษะที่ต้องการ
2. ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา ความรู้ที่จะสอนเท่านั้น
3. ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากคำบอกของผู้สอน
4. ครูต้องจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู และครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน
5. ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียนกับครูและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ครูออกแบบ สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว
7. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ และแนวคิดที่สำคัญ มากกว่าการท่องจำได้
8. ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น
9. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกันของเนื้อหามากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่องๆ
10. เน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว
11. ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการใช้คำถามกระตุ้น มากกว่าการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น
12. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่ว ถึง
13. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

14. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
 15. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
 16. ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริงเพื่อฝึกการคิดการแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
 17. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มากกว่าการที่นักเรียนเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ
 18. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งในด้านความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับนักเรียนทั้งหมดทุกคน
 19. ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียนมากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น
- บทบาทของผู้เรียน (อนุสร หงส์ขุนทด, 2558)
1. สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและสนองต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
 2. สำรวจความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของตนเอง เพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
 3. ค้นหาความถนัดและความต้องการของตนเอง
 4. ฝึกฝน พัฒนา เพิ่มพูนความสามารถของตนเอง
 5. ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
 6. ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน
 7. ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

บทบาทของผู้ปกครอง (อนุสร หงส์ขุนทด, 2558)

1. ส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงานตามนโยบาย
2. ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของผู้เรียน
3. ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนและร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน

2.2.4.8 แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ในการวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษามัธยมศึกษา ดังนั้นในการนำเสนอข้อมูลแนวทางการบริหาร

จัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยจึงเสนอเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับมัธยมศึกษา ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ข, น. 2-4)

1) การบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ในการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการตรวจสอบ หรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตาม หลักสูตรสถานศึกษา ในประเด็นโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการจัดตารางสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 14.30 เป็นต้น

2) การวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ในการวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ สํารวจ สืบค้นรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษา โดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับ ผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์การเพิ่มเวลารู้เป็น การถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ จริยวัตรและวิถีปฏิบัติที่พึงให้กับผู้เรียน และเป็นการเปิดโอกาสให้ เกิดบรรยากาศเรียนรู้ร่วมกัน ถ้าย้อน ส่งทอดประสบการณ์จากผู้เรียนที่ต่างวัยกันรวมทั้งผู้เรียนจะได้ ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนการวางแผน การ แบ่งปันหน้าที่กันทำงาน การสังเกต การสำรวจค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ การรวบรวมข้อมูล การ วิเคราะห์ประเมินผล การแก้ปัญหา การปรับปรุง การนำเสนอ การแลกเปลี่ยน การสรุปความรู้ทักษะ ทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต เป็นต้น

3) แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษาจัดแบ่งจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชาต่อภาคเรียนได้ตามความเหมาะสม และบูรณาการการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตาม โครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดย รายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และ รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความ พร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียน

ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตาม หลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี

สถานศึกษาที่มีความประสงค์จะปรับลดเวลาเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

2. ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา

3. ความต้องการของผู้เรียน

4) แนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่โรงเรียน สามารถจัดได้อย่างหลากหลายเพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงาน เป็นทีม และกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเองเพราะมีความเชื่อว่า นักเรียนทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการทั้งปฏิบัติด้วยตนเอง หรือปฏิบัติเป็น กลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะนักเรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้น เดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคม ใ้ นักเรียนได้เรียนรู้จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทย การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้กำหนดหมวดกิจกรรมและแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

หมวดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แบ่งออกเป็น 4 หมวด 16 กลุ่ม กิจกรรม มีรายละเอียด ดังนี้

หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร)

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้

4. พัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร

5. พัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset)

6. พัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา

7. พัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี

8. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม

9. ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมมีจิตสาธารณะและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม

10. ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

11. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู)

12. ปลูกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและหงแทนสมบัติของชาติ

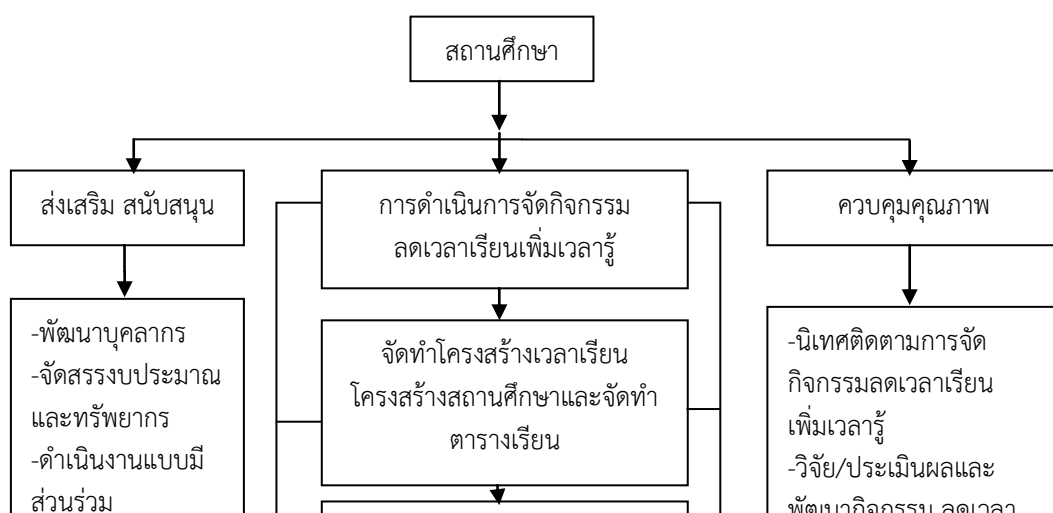
หมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต

13. ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

14. ฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ ทรัพย์สินทางปัญญา อยู่อย่างพอเพียงและมีวินัยทางการเงิน

15. พัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต

16. สร้างเสริมสมรรถนะทางกาย

ภาพที่ 2.2 แนวทางการบริหารลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา. ปรับปรุงจาก *แนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”* “ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (น. 7), โดย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558, กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

โดยแนวทางการกำหนดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาพิจารณาเลือกแนวทางการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษาดังนี้

<p>แนวทางที่ 1 โรงเรียนจัดกิจกรรม หลากหลายให้นักเรียน เลือกตามความถนัด ความสนใจรายบุคคล/ รายกลุ่ม</p>	<p>แนวทางที่ 2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนรายบุคคล/ราย กลุ่มเสนอกิจกรรมครูเป็น ที่ปรึกษา พิจารณาดูแล ช่วยเหลือ</p>	<p>แนวทางที่ 3 โรงเรียนที่จัดการศึกษา หลายระดับใช้แนวทางที่ 1 ร่วมกับแนวทางที่ 2 ที่ สอดคล้องกับสภาพและ บริบทของโรงเรียน ชุมชน</p>
--	---	---

2.2.4.9 แนวทางการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลายที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

1. หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับ ตามหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคม และ สาธารณประโยชน์ ให้ตัดสินผลการประเมิน “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ตามเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรสถานศึกษา

2. หมวดที่ 2-4 กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริม คุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต ให้ ประเมินความก้าวหน้า พัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจจะบันทึกผลการประเมินเป็นแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียนรายบุคคล ตัวอย่างการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ดังตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3

ตัวอย่างการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ประเด็นการวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือการวัดและประเมินผล
การทำงานเป็นทีม	- สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ปฏิบัติงาน	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานปฏิบัติ - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
ทักษะการแก้ปัญหา	- ตรวจสอบผลงานการทำงาน ปฏิบัติ งาน - สอบถามความพึงพอใจในการร่วม กิจกรรมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง - สอบถามความพึงพอใจในการร่วม กิจกรรม ของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	- สอบถามความพึงพอใจในการร่วม กิจกรรม - แบบประเมินผลงาน - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) - แบบประเมินความพึงพอใจในการ ร่วมกิจกรรม
ทักษะการคิดวิเคราะห์	- ตรวจสอบผลงาน (ภาระ งาน ชิ้นงาน)	- แบบประเมินผลงาน - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
คุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู)	- สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ปฏิบัติงาน - สอบถามความพึง พอใจในการร่วม กิจกรรมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานปฏิบัติ - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) - แบบประเมินความพึงพอใจในการ ร่วมกิจกรรม

จากการทบทวนแนวคิดและหลักการของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนแบบสอนน้อยเมื่อวิเคราะห์แล้ว พบว่า มีหลักการสำคัญเดียวกันกับแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22: “หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ” มาตรา 24 : กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่าง

ต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน... ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ...”

มาตรา 26 : “ประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติการสังเกตพฤติกรรม การเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้า ศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนใช้ประกอบการพิจารณา” ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะนี้นักการศึกษาบางกลุ่มใช้คำว่า การเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) (กมลรัตน์ เทอร์เนอร์, 2558)

2.2.5 การจัดการศึกษาตามมาตรฐานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ในการวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.5.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 39-40) กล่าวเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสถานศึกษาในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
2. แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
4. กำหนดภาพความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
5. วิเคราะห์และปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา
6. จัดทำสารสนเทศตามความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
7. จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนการจัด กิจกรรมเพิ่มเวลารู้

8. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลา

9. ออกแบบกระบวนการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงาน

10. ออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

11. เผยแพร่ผลการดำเนินงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

2.2.5.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 11-13) กล่าวเกี่ยวกับ การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ การจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาจาก

1. ความพร้อมของสถานศึกษา : ในส่วนของความพร้อมนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณาจำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ สำหรับชั้นเรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่างๆ

2. ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา : ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาที่มีจุดเน้น เช่น ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนดอยหรือชนบท เป็นต้น

3. ความต้องการของผู้เรียน : ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

2.2.5.3 ด้านบุคลากรของสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 39-40) กล่าวเกี่ยวกับ บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา ในการปฏิบัติตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษามี บทบาท และหน้าที่ ดังนี้

ผู้บริหาร

1. เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับ โรงเรียน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้
3. ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่างๆ และความร่วมมือจากชุมชน
4. นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
5. จัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

ครูผู้สอน

1. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและรายบุคคล
 2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้
 3. จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจผู้เรียน จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 4. ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้มีการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนรู้
 5. ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำ ผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมผู้เรียน
 - 5.1 สสำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อ วางแผน การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
 - 5.2 เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่ กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของ ตนเอง
 - 5.3 ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ
- ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

- เรียน เพิ่มเวลารู้
1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 2. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา
 3. ประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
 4. ร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียนและสถานศึกษา

2.2.5.4 ด้านการวัดและประเมินผล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 12-34) กล่าวว่า กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ได้แก่ การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยการออกแบบและสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร ดังนั้นการวัดและประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง
2. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการดูการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตรฐานค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้ง หลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลาเพื่อขจัดความลำเอียง
3. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-Assessment) การประเมินตนเองนับเป็นทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่

ผู้เรียนจะบอกได้ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อนฉะนั้น ผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน การที่จะสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจการประเมินรูปแบบนี้ควรมีการฝึกผู้เรียน

5. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน (Tasks) หรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การทำโครงการ/โครงงาน การสำรวจ การนำเสนอ การสร้างแบบจำลอง การท่องปากเปล่า การสาธิต การทดลองวิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร เป็นต้น และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ จะช่วยตอบคำถามที่ทำให้เรารู้ว่า “ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ดีเพียงใด” ดังนั้น เพื่อให้การประเมินการปฏิบัติในระดับชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

5.1 สิ่งที่เราต้องการจะวัด (พิจารณาจากมาตรฐาน/ตัวชี้วัด หรือผลลัพธ์ที่เราต้องการ)

5.2 การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการประเมินการปฏิบัติ

5.3 รูปแบบหรือวิธีการประเมินการปฏิบัติ

5.4 การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ

5.5 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics)

6. การใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ซึ่ง เบนจามินบลูม (Benjamin S.Bloom) แบ่งระดับคำถามตามแนวกระบวนการคิดทางการเรียนรู้ Bloom's Taxonomy ด้าน Cognitive Domain ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

6.1 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำ (Remembering) หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้มีสาระอะไรบ้าง การที่ผู้เรียนสามารถตอบได้นั้นได้มาจากการจดจำเป็นสำคัญ ดังนั้น คำถามที่ใช้นักเป็นคำถามถึงข้อมูล สาระ รายละเอียดของสิ่งที่เรียนรู้

ตัวอย่าง : สมเด็จพระนเรศวร มีพระนามเดิมว่าอะไร

6.2 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ (Understanding) หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความสัมพันธ์และโครงสร้างของสิ่งที่เรียนและสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้ด้วยคำพูดของตนเอง ผู้เรียนที่มีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากได้ความรู้ในเรื่องนั้นมาแล้ว จะสามารถแสดงออกได้หลายทาง เช่น ดีความ แผลความ เปรียบเทียบได้ บอกความแตกต่างได้ เป็นต้น

ตัวอย่าง : ใจความสำคัญของเรื่องนี้อ่านนี้คืออะไร

6.3 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (Applying) หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถนำพื้นฐานข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจ ที่ได้เรียนรู้มาแต่เดิม ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น คำถามในระดับนี้ มักประกอบด้วยสถานการณ์ที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนจะต้องดึง ความรู้ ความเข้าใจ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง

ตัวอย่าง: นักเรียนมีวิธีประหยัดพลังงานในบ้านของนักเรียนอย่างไร?

6.4 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดที่ลึกซึ้งเนื่องจากไม่สามารถหาคำตอบได้จากข้อมูลที่มีอยู่ได้โดยตรง ผู้เรียนต้องใช้ความคิดจากการแยกแยะข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือ การเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียน สามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นผลหรือแรงจูงใจที่ทำให้ปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้น

ตัวอย่าง : อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นไทยติดมือถือ

6.5 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ พิจารณาคุณค่า เลือกหรือไม่เลือกจัดลำดับ ให้รางวัล ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมิน หรือตัดสินคุณค่าต่างๆ ได้และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้อย่างมีหลักเกณฑ์

ตัวอย่าง : นักเรียนเชื่อตามข่าวที่ส่งต่อกันมาในสื่อออนไลน์ดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

6.6 การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง การถามคำถามให้ผู้เรียนท้าทายความสามารถให้คิดค้นสิ่งใหม่ ที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น

ตัวอย่าง : กระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียวนำมาประดิษฐ์สิ่งใดได้บ้าง

7. การสนทนา เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการเพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลา แต่มี

ประโยชน์ต่อการค้นหา วิจัยข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

จากการจัดการศึกษาตามมาตรฐานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็นแนวคำถามในการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ครั้งนี้ โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4

การจัดการศึกษาตามมาตรฐานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การจัดการศึกษาตามมาตรฐาน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ตัวชี้วัด
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการติดตามการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การจัดการศึกษาตามมาตรฐาน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ตัวชี้วัด
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียน
 1. กลุ่มงานวิชาการมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละระดับชั้น
 2. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตัวชี้วัด
 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการติดตามการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง
 6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

(ต่อ)

การจัดการศึกษาตามมาตรฐาน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ตัวชี้วัด
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียน

1. กลุ่มงานวิชาการมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละระดับชั้น
2. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
3. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
5. กลุ่มงานวิชาการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแผนสำหรับจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
7. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน
8. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
9. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการเลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการและวุฒิภาวะของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การจัดการศึกษาตามมาตรฐาน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ตัวชี้วัด
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	10. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา
11. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (4H)
 12. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน
 13. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 15. ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 16. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องศึกษาเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 17. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 18. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 19. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการติดตามกิจกรรมมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 20. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมขยายผลและเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การจัดการศึกษาตามมาตรฐาน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ตัวชี้วัด
4. ด้านการวัดและประเมินผล	กลุ่มงานวิชาการมีการประเมินความก้าวหน้าในการจัด กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการใช้เครื่องมือวัดและ

ประเมินผลตามที่กำหนดในแผนการจัดกิจกรรม“ลด
เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการบันทึกผลการประเมินการ
จัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน
ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการสะท้อนผลการประเมิน
กิจกรรมสู่ผู้เรียน
ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการนำผลการประเมินกิจกรรม
ไปใช้วางแผนพัฒนาผู้เรียน

2.3 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 53 มาตรา 37 และมาตรา 38 เป็นสถานที่ที่มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมือง 2) อำเภอบ้านฝาง 3) อำเภอพระยืน 4) อำเภอหนองเรือ 5) อำเภอชุมแพ 6) อำเภอสีชมพู 7) อำเภอน้ำพอง 8) อำเภออุบลรัตน์ 9) อำเภอกระนวน 10) อำเภอบ้านไผ่ 11) อำเภอเปือยน้อย 12) อำเภอพล 13) อำเภอแวงใหญ่ 14) อำเภอแวงน้อย 15) อำเภอหนองสองห้อง 16) อำเภอภูผาศีรี 17) อำเภอชนบท 18) อำเภอเขาสนวนกวาง 19) อำเภอภูผาม่าน 20) อำเภอซำสูง 21) อำเภอโคกโพธิ์ไชย 22) อำเภอหนองนาคำ 23) อำเภอบ้านแฮด 24) อำเภอโนนศิลา 25) อำเภอภูเวียง และ 26) อำเภอเวียงเก่า

มีจำนวนโรงเรียน นักเรียนและบุคลากรในสังกัดเป็นดังนี้

โรงเรียน จำนวน 84 โรงเรียน

ครู จำนวน 3,520 คน

นักเรียน จำนวน 71,846 คน

ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 204 คน

ผู้บริหารและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 66 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งหาแนวการพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคง โดยยึดหลักการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางแบบองค์รวม บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำพันธกิจที่ต้องทำร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมาย โดยเสริมสร้างการพัฒนาบนพื้นฐานของความสมดุล ซึ่งเป็นการพัฒนามนุษย์รอบด้านอย่างมีคุณภาพสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรมเกิดภูมิปัญญาจากการเรียนรู้และพัฒนาสภาวะแวดล้อมทางสังคมให้ดำรงไว้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคน สร้างสังคมคุณธรรม และเกิดภูมิปัญญาจากการเรียนรู้อย่างยั่งยืน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2559, น. 7)

2.3.2 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารงานของมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา ดังนี้

2.3.2.1 อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3.2.2 อำนาจหน้าที่ในการงานด้านวิชาการ และจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

2.3.2.3 รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.3.2.1 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 109 ง หน้า 34 ลงวันที่ 14 กันยายน 2553 ได้กล่าวถึงเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2555 ไว้ดังนี้

ข้อ 2 “สำนักงานเขต” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อ 3 ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านๆรวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนา ในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม ดำเนินการของอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสาน การปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจกรรมภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 4 ให้แบ่งส่วนราชการเขต ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์

2.3.3 กรอบทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นองค์กรชั้นนำพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความ รับผิดชอบ

เป้าประสงค์ (Objective)

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มี คุณภาพและเสมอภาค
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีทักษะที่เหมาะสมและมี วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นกลไก ขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งเน้นการทำงานเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
6. ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาพื้นที่พิเศษ

กลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

จุดเน้น

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ สู่มาตรฐานสากล

1.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาที่สมดุลเหมาะสมกับวัยและเรียนรู้ด้วยความสุข

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

1.3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษา อ่านออกเขียนได้ ด้านคำนวณ และด้านการใช้เหตุผลที่เหมาะสม

1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการส่งเสริมให้มีแรงจูงใจสู่อาชีพด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบอาชีพต่างๆและได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพสุจริตในอนาคต

1.5 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เหมาะสมตามช่วงวัย

2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทยห่างไกลยาเสพติดมีคุณลักษณะทางสังคมที่เหมาะสม

2.1 นักเรียนระดับประถมศึกษาไม่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหาและอยู่อย่างพอเพียง

2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับพฤติกรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาเต็มศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

3.2 เด็กด้อยโอกาสและเด็กในพื้นที่พิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน

3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ บุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรสังคมอื่น และการศึกษาทางเลือกได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

3.6 เด็กวัยเรียนในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสารมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน การสอนคิดแบบต่างๆและการวัดประเมินผลให้สามารถพัฒนาและประเมินผลนักเรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

1.2 ครูสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเหมาะสม

1.3 ครูได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตรโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทั้งในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน หรือภาคส่วนอื่นๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

1.4 ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

1.5 ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียน

1.6 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครูการเป็นครูมืออาชีพและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารงานทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการทำงาน

4. องค์กร คณะบุคคลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องวางแผนสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและสังคม

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอกและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศได้รับการแก้ไข ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตามโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่สนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลักให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพโดยใช้มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาระบบช่วยเหลือ กำกับ ติดตามตรวจสอบ การบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตภูเขาเกียรติโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อัตราการออกกลางคันลดลง มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงจริงจังและต่อเนื่อง

2. หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาส่งเสริมการระดมทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.4 จุดเน้นพิเศษตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

2.3.4.1 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.4.2 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.4.3 การเป็นประชาคมอาเซียน

ค่านิยม(Value)

ยึดมั่นคุณธรรม นำมาตรฐาน สืบสานนโยบาย

วัฒนธรรมองค์กร(Culture)

ยิ้มไหว้ปราศรัยเต็มใจบริการทำงานเป็นระบบ

ค่านิยมไทย 12 ประการ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงตัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

12. คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (ข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2559, น. 8-15)

จากการศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สรุปได้ว่ามีเป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ แต่ในส่วนของ การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 41 โรงเรียน โดยมีการดำเนินการประชุมสร้างความเข้าใจการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ปรับตารางเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พร้อมทั้งเลือกกำหนดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ ให้ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา ครอบคลุม 4 หมวด (4 H) ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ 3) กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม 4) กิจกรรมเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามตารางเรียนที่กำหนด นำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินงาน พบว่าทั้ง 41 โรงเรียน มีตารางเวลาเรียนชัดเจน เป็นไปตามความพร้อมและบริบท อาทิ ลักษณะโรงเรียน อัตราการแข่งขัน ขนาดโรงเรียน ครู และสถาน แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น โดยจัดกิจกรรมใน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด และกิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งมีกิจกรรมจำนวนมาก โดยกิจกรรมได้มาจากการต่อยอดความรู้ในรูปแบบชุมนุม ชมรม รายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในระยะ ทั้งนี้ผลตอบรับในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง ยังมีความกังวล จะกระทบกับการเรียนในวิชาหลัก ในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และพึงพอใจ ทำให้นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมตามความสนใจ ทำให้นักเรียนผ่อนคลายสำหรับครู ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมแต่มีบางส่วน มองว่าเป็นการเพิ่มภาระ ในการรายงานส่วนนักเรียน โดยส่วนใหญ่มีความพอใจ เพราะได้ทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ชัยภัทร วทัญญู (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรื่อง ทำกินได้ ทำขายดี ทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการศึกษาพบว่า หลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เรื่องทำกินได้ทำขายดีเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในแต่ละขั้นตอนของการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผู้เรียนอาจจะไม่คุ้นเคยกับการเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น ชั้นลงมือปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาขั้นตอนและลงมือปฏิบัติจริง ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและชั้นการสรุปผลการทดลอง ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักการ ขั้นตอนการสอนในแต่ละชั้นเป็นอย่างดี เป็นที่ปรึกษาคอยชี้แนะและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนคุมเวลาในการทำกิจกรรมและตั้งคำถามที่กระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายประสบผลสำเร็จ ผู้สอนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน
- 2) ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เรื่องทำกินได้ทำขายดีเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ก่อนที่จะดำเนินการสอนครูผู้สอนควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มมากน้อยเพียงใด ถ้าหากพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม ผู้สอนควรมีการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้กับผู้เรียนจนคุ้นเคย และแน่ใจว่าผู้เรียนมีทักษะในการทำงานกลุ่มอย่างเพียงพอ จึงจะดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาทักษะชีวิตต่อไป
- 3) ในขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรม ครูควรสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนทุกคน เพื่อจะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ถูกต้องเหมาะสม

วิชัย ลิขิตพรักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมในช่วงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนา กรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset) ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินการจัดกิจกรรมในช่วงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน

- 1) เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม
- 2) องค์ความรู้ที่ได้รับ นอกห้องเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความชัดเจนของเอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) การวัดและการประเมินผลบทเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เป็นการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่สนุก และไม่น่าเบื่อ
- 4) การวางแผนและเตรียมความพร้อม โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด

คือ มีความ ยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดย ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เนื้อหาบทเรียน เรื่อง วิวัฒนาการ

จุฑามาศ สุชาพจน์และธีระดา ภิณฺโญ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการ เรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ ของครู และ 3) เสนอแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ คือ ครู โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ภูมิ จำนวน 200 คน วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบที และการ วิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการ บริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนด้านรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมความพร้อมของผู้สอน และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ธิดา ศรีปลั่ง (2559) ศึกษาการประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อประเมิน 1) บริบทของการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน นาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการ และ 4) ผลผลิต ใน 3 ด้าน 4.1) ด้านผลกระทบ 4.2) ด้านประสิทธิผล 4.3) ด้าน ความยั่งยืน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต1 ที่เป็นโรงเรียนนาร่องโครงการ“ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” การศึกษา 2558 จำนวน 13 โรงเรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 719 คน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินบริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมิน ปัจจัยนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การ

ประเมินผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.1) ด้านผลกระทบ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อยู่ในระดับมาก 4.2) ด้านประสิทธิผล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 4.3) ด้านความยั่งยืน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

คมสรุ บุญประโคน (2560) ศึกษาการดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริม ด้านการดำเนินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการควบคุมคุณภาพ โดยจำแนกตามตัวแปร สถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครู จำนวน 282 คน รวมทั้งสิ้น 341 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครุที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วิลาวัลย์ บุญเพ็ง (2560) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ต้องประกอบด้วย การบริหารจัดการเวลาเรียน โดยการปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาในแต่ละวันให้มีเรียน 5 ชม. เน้น 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มสาระศิลปะ พลศึกษา และการงานอาชีพให้นำมาบูรณาการกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ในคาบสุดท้ายของแต่ละวัน ในเวลา 14.30 ถึง 15.30 น. และกำหนด 4H ให้อยู่ในหมวดที่ 2-4

ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ (2560) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และการจัดการเรียนรู้ ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนการจัดการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยอมรับการว่ากล่าวตักเตือนและปรับปรุงแก้ไขในความผิดพลาดของตนเองอย่างเหมาะสม

บรรจง มุลตรีแก้ว (2560) ศึกษาเรื่อง ตัวแบบความสำเร็จในการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินการตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ประสบผลสำเร็จมีปัจจัยและแนวทางในการดำเนินงาน อยู่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารโครงการ คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ศึกษาเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลา กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนสร้างความเข้าใจในการนายนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ให้การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อำนวยความสะดวก ปรับปรุง และพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีความพร้อม ในการปฏิบัติ ด้านครูผู้สอน วิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ด้านผู้ปกครอง ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงาน ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมและร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน และด้านผู้เรียน มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจตามศักยภาพของตนเองแต่ละคน มีการประเมินตนเอง และนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้อของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาระงาน การบ้านเหมาะสมและสอดคล้องกับ

มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและตอบสนองต่อกิจกรรมเต็มศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง ส่วนอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ด้านบริหารโครงการ โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งมีอาคารเรียนที่ชำรุดและไม่เพียงพอเพื่อรองรับการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดใหญ่มีอาคารเรียนและสถานที่ คับแคบ พื้นที่ไม่เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองการจัดกิจกรรมของนักเรียนที่มีจำนวนมากได้ ด้านผู้เรียน ผู้เรียนบางส่วนเกิดความสับสนในการจัดรูปแบบกิจกรรมระหว่างในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมไม่น่าสนใจ ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการจัดกิจกรรมในระดับช่วงชั้น และด้านครู บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายและการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างหน่วยการเรียนรู้และการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้ง 4 H (Head, Heart, Hands, Health) ในส่วนของตัวแบบความสำเร็จในการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารโครงการ 1) โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบและศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 3) การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปรายงาน และการนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ ด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน 1) มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจตามศักยภาพของตนเองแต่ละคน 2) มีการประเมินตนเอง และนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง 3) มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาระงาน การบ้านเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 4) เข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและตอบสนองต่อกิจกรรมเต็มศักยภาพของตนเอง ด้านที่ 3 ด้านผู้ปกครอง 1) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชนในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 2) การให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างเครือข่ายของผู้ปกครองในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียน 4) การประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนและร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน ด้านที่ 4 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 1) วิเคราะห์สภาพ ความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน 2) การนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) การประชุม แลกเปลี่ยนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้สถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆมาช่วยในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และด้านที่ 5 ด้านครูผู้สอน 1) การจัดกิจกรรม

สร้างสรรค์ที่สัมพันธ์หรือจำลองจากสภาพจริงในท้องถิ่นในสังคมให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะ การแก้ปัญหาให้กับนักเรียน หรือให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ ความผูกพันและห่วงแหน ในท้องถิ่นมากขึ้น 2) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความ สนใจความถนัดและความต้องการจำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล 3) การร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้อง กับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เมื่อนำตัวแบบความสำเร็จในการบริหาร โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 จัดอันดับความสำคัญสามอันดับแรก พบว่า ด้านการบริหารโครงการ มีความสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

ประวิทย์ ประมาน (2560) ศึกษาารูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและความ พึงพอใจต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้และ ส่วนเสีย และนักเรียน จำนวน 300 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้าน นโยบายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้าน กิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน ด้านขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้ ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม และด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ 2) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียน กองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อหมวดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 หมวดการสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียน รู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หมวดการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หมวดการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและ ทักษะชีวิตอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และหมวดประเด็นรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Saravanan Gopinathan และ Zong Deng ศึกษาเรื่องการสนับสนุนการกำหนด หลักสูตรการศึกษาโดยโรงเรียนในบริบทของระบบการศึกษารูปแบบใหม่ของประเทศสิงคโปร์ พบว่า

สิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ไม่ใช่การกระจายอำนาจให้ครูและโรงเรียนเป็นผู้คัดค้านหลักสูตรการศึกษาเองเสียทีเดียว แต่เป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถนำหลักสูตรส่วนกลางที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนต่างๆ เป็นการสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาต่อยอดหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งบทบาทของครูในที่นี้จะเปลี่ยนจากผู้สอนตามบทเรียน เป็นผู้สอนที่มีวิธีการสอนเป็นของตัวเอง สามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน

Jessie Ee และ Tan Oon Seng (2008, pp 49-62) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันออกและโลกตะวันตกในการปฏิรูปการศึกษาตามบริบทของประเทศสิงคโปร์ พบว่า รูปแบบการศึกษาแบบตะวันตกจะเน้นการกระจายอำนาจด้านการจัดหลักสูตรการศึกษา การมีส่วนร่วมทางความคิดเห็นของนักเรียน การโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน การทำกิจกรรม การมอบหมายงานค้นคว้า การเสนอผลงาน และการศึกษาด้วยการวิเคราะห์และหาคำตอบโดยการสอบโดยการวัดผลจะเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการประเมินผลการศึกษาเท่านั้น ในขณะที่การศึกษาแบบตะวันออกจะเน้นการรวมศูนย์ โดยที่ทุกโรงเรียนจะมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีมาตรฐานเดียวกัน ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้นได้นำข้อดีของระบบการศึกษาแบบตะวันตกมาทดแทนข้อเสียของระบบการศึกษาแบบตะวันออก โดยการพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ด้วยการสังเกต และการตั้งคำถาม ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนบทบาทของครู จากการสอนตามคู่มือสู่การสอนโดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้ตลอดเวลา สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ตลอดเวลา

Pak Tee NG (2008, pp 5-15) ศึกษาเรื่องการศึกษาของประเทศไทย : จากปริมาณถึงคุณภาพ สรุปว่า มีการนำระบบใหม่มาใช้ภายใต้แนวคิดสอนให้น้อยลงและเรียนรู้ให้มากขึ้น (Teach Less, Learn More-TLLM) พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนี้ 1) เกิดการสร้างนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ โดยการชักนำให้เด็กนักเรียนมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นที่จะขวนขวายหาความรู้ตลอดชั่วอายุคน และพร้อมที่จะนำวิชาความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอดเพื่อสังคมและความก้าวหน้าของประเทศชาติในอนาคตต่อไป 2) ระบบการศึกษาขับเคลื่อนโดยค่านึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก 3) หลักสูตรต่างๆ ได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดการคิดนอกกรอบมากยิ่งขึ้น โดยการให้โอกาสเด็กนักเรียนได้มีอิสระทางความคิด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีการตั้งคำถาม รวมถึงการโต้ตอบกับครูในห้องเรียนมากยิ่งขึ้น และ 4) ครูและนักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียน โดยครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้และการวิเคราะห์ต่างๆ ครูมีความเข้าใจว่าจะสอนอะไร ควรสอนสิ่งใด และสอนเพื่ออะไร ในขณะที่นักเรียนสามารถเข้าถึงแก่นของความรู้ เกิดความรักใน

การศึกษาค้นคว้า มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจถึงสิ่งต่างๆ ที่เรียนมา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริง เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาแบบตั้งรับ (Passive Learning) หรือระบบการเรียนแบบท่องจำ ที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่คำนึงถึงแต่การได้มา ซึ่งผลการเรียนที่ยอดเยียมเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และมีความสุขกับการเรียนรู้ โดยเป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลงซึ่งจะไม่กระทบกับเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ในห้องเรียนและครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จและผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีม หรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

- ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา
- เปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

- สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน
- สรุปแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ภาพที่ 3.1 สรุปการดำเนินการวิจัย

โดยมีรายละเอียดดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1. วัตถุประสงค์

1.1 ศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,107 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จากจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 43 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,025 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 344 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน และครูผู้สอน จำนวน 278 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2559, น. 467) จากนั้นดำเนินการการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก จนได้จำนวนตามสัดส่วนที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ผู้บริหาร (คน)		ครูผู้สอน (คน)		รวม	
ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	22	18	137	37	159	55
ขนาดกลาง	28	22	433	117	461	139
ขนาดใหญ่	32	26	455	124	487	150
รวม	82	66	1,025	278	1,107	344

3. สถานที่

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 43 โรงเรียน

4. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือในการวิจัย

ในระยะที่ 1 คือ แบบสอบถามระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert' Rating Scale) มีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา

4.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสาร คู่มือ แนวคิด ทฤษฎีที่หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆตลอดจนงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

4.2.2 กำหนดกรอบโครงสร้าง เนื้อหาที่ต้องศึกษาในแบบสอบถามตามระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

4.2.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำเพิ่มเติม

4.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

4.3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
1) ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 1 คน และ 3) ครูในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีรายนามของผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบถาม

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
1	นางจินตนา คงอานนท์	(ศษ.ม.) การวัดและ การประเมินผล	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ	การวัด ประเมินผล
2	นายกัมพลขันทะวงษ์	(ศษ.ม.) การวัดและ การประเมินผล	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ	การวัด ประเมินผล
3	นายวิสิทธิ์ สมจิตศรีปัญญา	(ศษ.ม.) การบริหาร การศึกษา	ผู้อำนวยการ ชำนาญการ	ภาษาการวิจัย
4	นายฉลอง พงกษาหอม	(ศษ.ม.) การบริหาร การศึกษา	ครูชำนาญการ	ภาษาการวิจัย
5	นางปริดา คุ่มสุข	(ศษ.ม.) การบริหาร การศึกษา	ครูชำนาญการ	เนื้อหาภาษา และสถิติ

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.60 ขึ้นไป ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ในการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) จากการกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ทั้งนี้ในการการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ครั้งนี้ปรากฏว่าข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้

4.3.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 42 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 116-117) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ว่าต้องมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (สุวิมล ติรภานันท์, 2555, น. 65) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .968 และค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม มีค่าระหว่าง .468 - .815 ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

4.5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 ถึง เดือนสิงหาคม 2561

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและตัวแปรการวิจัย

6.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.3 สร้างแบบสอบถามการวิจัย

6.4 นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

6.5 สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ส่งถึงกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานงานขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม แล้วจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 344 คน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยตรงภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม ซึ่งผลการดำเนินการสรุปได้ว่ารับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

8.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ พร้อมลงรหัสกำกับ (Coding) จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

8.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำกับข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

8.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 122)

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 122-127)

4.51-5.00 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายผลการศึกษา

8.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

8.2.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในขั้นตอนการศึกษาระดับ มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

8.2.2.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าที (t-test Independent) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสภาพ และทดสอบสถิติค่า F (F-test) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง เมื่อพบความ

แตกต่างกันทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

8.2.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

2. กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มวิชาการ จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มวิชาการ จำนวน 1 คน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูษิต บุญทองเถิง ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน

1. ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 25
2. นายจีรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

3. นายกัมพล ชันทะวงค์ ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

1. นายเสกสันต์ ลุนบง ผู้อำนวยการโรงเรียนโสภณกเต็นต์ประชาอุปถัมภ์อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

2. นายวชิษฐ์ สมจิตศรีปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรคามวิทยาอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

3. นายภานุเดชา ภาวะพินิจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนชนบทศึกษา อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
4. นางพัชราภรณ์ ช่างเกวียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนไตรคามวิทยา อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
5. นางสาวพัชนียา ยศมีบุญ ครูโรงเรียนโสกนกเต็นต์ประชาอุปถัมภ์ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

3. สถานที่

สถานที่ตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิกำหนด ในการสัมภาษณ์

4. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาแต่ละด้าน สัมภาษณ์ 5 ด้าน โดยการนำผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาระดับการดำเนินงานลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มาวิเคราะห์เป็นคำถาม

4.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

4.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

4.1.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

4.1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้

5. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนกันยายน 2561 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2561

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 กำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

6.2 กำหนดประเด็นการศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จากผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ในการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

6.3 ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

6.4 สรุปการสัมภาษณ์

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยการสัมภาษณ์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน จากนั้นผู้วิจัยจะประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนด วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์

7.2 ส่งหนังสือขอสัมภาษณ์พร้อมแนบเอกสารสัมภาษณ์ ส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ก่อนล่วงหน้าวันสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ศึกษาก่อน พร้อมทั้งประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดสถานที่ วัน เวลา ในการสัมภาษณ์ต่อไป

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามสถานที่ วัน เวลา ที่ประสานไว้

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์ แล้วสรุปเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

ในการนำเสนอผลการดำเนินการวิจัย แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผู้วิจัยนำเสนอผลการดำเนินการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา
3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

โดยมีรายละเอียดการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

$S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติเปรียบเทียบแจกแจงแบบที (t – test)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ (F– test)

Df แทน ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)

$*$ แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้ดำเนินส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามกลับคืนรวมจำนวน 341 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ค่าความถี่(Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของสถานภาพกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษาดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	63	18.5
ครูผู้สอน	278	81.5
2. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดใหญ่	149	43.7
ขนาดกลาง	138	40.5
ขนาดเล็ก	54	15.8
รวม	341	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 18.5 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 149คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 138คน คิดเป็นร้อยละ 40.5และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8ตามลำดับ

4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ในการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้ศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 341 ชุด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ระดับการดำเนินงาน		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.90	0.60	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.88	0.58	มาก
3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา	3.66	0.64	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.59	0.72	มาก
โดยรวม	3.76	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.59$)

ทั้งนี้ในส่วนของผลการวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 รายด้านและรายข้อ จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา มีสรุปผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.3 ถึง 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.3

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ผู้บริหาร (n= 63)			ครูผู้สอน (n= 278)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	4.39	0.56	มาก	3.79	0.55	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.24	0.55	มาก	3.80	0.55	มาก
3. ด้านบุคลากรของ สถานศึกษา	4.25	0.56	มาก	3.53	0.58	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม	4.15	0.59	มาก	3.46	0.69	ปานกลาง
	4.26	0.56	มาก	3.64	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.15$)

ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาได้แก่ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.79$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.46$)

ตารางที่ 4.4

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมและราย
ด้านจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

กิจกรรมลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้	ขนาดเล็ก (n = 54)			ขนาดกลาง (n = 138)			ขนาดใหญ่ (n = 149)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ดำเนิน งาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ดำเนิน งาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ดำเนิน งาน
1. ด้านการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	3.93	0.78	มาก	3.89	0.60	มาก	3.91	0.52	มาก
2. ด้านหลักสูตร และการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้	3.98	0.71	มาก	3.85	0.63	มาก	3.87	0.46	มาก
3. ด้านบุคลากร ของ สถานศึกษา	3.83	0.80	มาก	3.63	0.65	มาก	3.63	0.56	มาก
4. ด้านการวัด และ ประเมินผล โดยรวม	3.80	0.80	มาก	3.56	0.75	มาก	3.54	0.66	มาก
	3.89	0.70	มาก	3.73	0.59	มาก	3.73	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.98$
) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา (\bar{X}
= 3.83) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$)

ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานศึกษาขนาดกลางพบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.85$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.56$)

ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.87$) ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.54$)

ตารางที่ 4.5

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่อำนาจปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.17	0.75	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	4.26	0.72	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.83	0.79	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการติดตามการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.55	0.80	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง	3.79	0.79	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.94	0.76	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียน	3.79	0.79	มาก
โดยรวม	3.90	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการติดตามการดำเนินงาน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 3.55$)

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. กลุ่มงานวิชาการมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละระดับชั้น	4.26	0.77	มาก
2. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	4.29	0.76	มาก
3. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.57	0.81	มาก
4. กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.62	0.81	มาก
5. กลุ่มงานวิชาการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.65	0.77	มาก
6. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแผนสำหรับจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.63	0.76	มาก
7. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน	3.73	0.74	มาก
8. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.45	0.92	ปานกลาง
9. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการเลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการและวุฒิภาวะของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	3.95	0.85	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
10. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล	4.02	0.76	มาก
11. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (4H)	4.03	0.76	มาก
12. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน	4.10	0.65	มาก
13. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	4.11	0.72	มาก
โดยรวม	3.88	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 12 ข้อและระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มงานวิชาการมีการจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มงานวิชาการมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ระดับชั้น ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.45$)

ตารางที่ 4.7

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา
ด้านบุคลากรของสถานศึกษา

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปปฏิบัติได้	3.87	0.78	มาก
2. ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.68	0.76	มาก
3. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องของศึกษาเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.75	0.75	มาก
4. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.67	0.74	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.59	0.75	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการติดตามกิจกรรมมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.55	0.74	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมขยายผลและเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.51	0.76	มาก
โดยรวม	3.66	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรของสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องของศึกษาเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมขยายผลและเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X} = 3.51$)

ตารางที่ 4.8

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา
ด้านการวัดและประเมินผล

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. กลุ่มงานวิชาการมีการประเมินความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ	3.60	0.76	มาก
2. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามที่กำหนดในแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.58	0.75	มาก
3. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการบันทึกผลการประเมินการจัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน	3.60	0.76	มาก
4. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการสะท้อนผลการประเมินกิจกรรมสู่ผู้เรียน	3.58	0.76	มาก
5. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการนำผลการประเมินกิจกรรมไปใช้วางแผนพัฒนาผู้เรียน	3.58	0.75	มาก
โดยรวม	3.59	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ กลุ่มงานวิชาการมีการประเมินความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.60$) ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการบันทึกผลการประเมินการจัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามที่กำหนดในแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X} = 3.58$) ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมี

การสะท้อนผลการประเมินกิจกรรมสู่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.58$) และ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีการนำผลการประเมินกิจกรรมไปใช้วางแผนพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.58$)

4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

ในการเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way Anova) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe (Scheffe's Method) โดยจำแนกตามสถานภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยนำค่าเฉลี่ยจากผลการศึกษการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ในระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.9 ถึง 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.9

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามสถานภาพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	ผู้บริหาร (n = 63)		ครูผู้สอน (n = 278)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.39	0.56	3.79	0.55	7.745*	0.000
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.24	0.55	3.80	0.55	5.733*	0.000
3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา	4.25	0.56	3.53	0.58	8.938*	0.000
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.15	0.59	3.46	0.69	8.128*	0.000
โดยรวม	4.26	0.50	3.64	0.52	8.467*	0.000

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามสถานภาพระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน พบว่า โดยรวมมีระดับการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.10

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้าน

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.109	2	1.054		
	ภายในกลุ่ม	120.208	338	0.356	2.965	0.053
	รวม	122.317	340	-		
2. ด้านหลักสูตรและการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4.285	2	2.143		
	ภายในกลุ่ม	108.217	338	0.320	6.692*	0.001
	รวม	112.502	340	-		
3. ด้านบุคลากรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.081	2	2.040		
	ภายในกลุ่ม	135.892	338	0.402	5.075*	0.007
	รวม	139.973	340	-		
4. ด้านการวัดและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4.182	2	2.091		
	ภายในกลุ่ม	174.161	338	0.515	4.058*	0.018
	รวม	178.343	340	-		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.578	2	1.789		
	ภายในกลุ่ม	107.045	338	0.317	5.649*	0.004
	รวม	110.623	340	-		

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีระดับการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลมีระดับการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีระดับการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11

การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดสถานศึกษา		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.04	3.75	3.86
ขนาดเล็ก	4.04	-	0.293*	0.184*
ขนาดกลาง	3.75	-	-	-0.109
ขนาดใหญ่	3.86	-	-	-

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12

การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาด้านบุคลากรของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดสถานศึกษา		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.82	3.64	3.66
ขนาดเล็ก	3.82	-	0.284*	0.186
ขนาดกลาง	3.64	-	-	-0.098
ขนาดใหญ่	3.66	-	-	-

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านบุคลากรของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13

การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดสถานศึกษา		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.76	3.48	3.55
ขนาดเล็ก	3.76	-	0.281*	0.208
ขนาดกลาง	3.48	-	-	-0.073
ขนาดใหญ่	3.55	-	-	-

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

4.2.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ และเรียงลำดับความถี่ โดยมีรายละเอียดนำเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 4.14

ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ความถี่
ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม	6
นโยบายกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษาควรมีความชัดเจน	1
ควรจัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอในการจัดกิจกรรม	1

จากตารางที่ 4.14 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม (ความถี่ = 6) ความชัดเจนของนโยบายกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา (ความถี่ = 1) การจัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอในการจัดกิจกรรม (ความถี่ = 1)

ตารางที่ 4.15

ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ความถี่
การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาควรเอื้อต่อการจัดสรรเวลาเรียน	3
การจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย	3
หลักสูตรการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาควรมีความชัดเจน	6
การจัดกิจกรรมควรเกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด	1
ควรมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรม	1

จากตารางที่ 4.15 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักสูตรการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาควรมีความชัดเจน (ความถี่ = 6)การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาควรเอื้อต่อการจัดสรรเวลาเรียน (ความถี่ = 3)การจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย (ความถี่ = 3)การจัดกิจกรรมควรเกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด(ความถี่ = 1) ควรมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรม (ความถี่ = 1)

ตารางที่ 4.16

ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

ด้านบุคลากรของสถานศึกษา	ความถี่
กระตุ้นให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรม	3
ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรมีการอบรม/ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีความพร้อม	8
จัดครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมให้เพียงพอกับกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ	3

จากตารางที่ 4.16 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ด้านบุคลากรของสถานศึกษาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรมีการอบรม/ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีความพร้อม (ความถี่ = 8) กระตุ้นให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรม (ความถี่ = 3) จัดครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมให้เพียงพอกับกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ (ความถี่ = 3)

ตารางที่ 4.17

ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

ด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่
ควรกำหนดให้มีผลต่อการจบหลักสูตรสถานศึกษา	2
ควรมีการสรุปผลเมื่อจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว	2
ควรมีการนิเทศติดตามกิจกรรมจากผู้บริหาร/กลุ่มบริหารวิชาการ	2
ควรมีตัวชี้วัด/เกณฑ์การวัดและการประเมินผลที่ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน	3

จากตารางที่ 4.17 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการวัดและประเมินผลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรมีตัวชี้วัด/เกณฑ์การวัดและการประเมินผลที่ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน (ความถี่ = 3) ควรกำหนดให้มีผลต่อการจบหลักสูตรสถานศึกษา (ความถี่ = 2) ควรมีการสรุปผลเมื่อจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเสร็จ

เรียบร้อยแล้ว (ความถี่ = 2) ควรมีการนิเทศติดตามกิจกรรมจากผู้บริหาร/กลุ่มบริหารวิชาการ (ความถี่ = 2)

4.2.1.5 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีบางข้อในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ซึ่งถือว่าต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำประเด็นดังกล่าวไปสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประเด็นที่มีความเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการสร้างคำถามสำหรับกรวิจัยในระยะที่ 2 มีรายละเอียดผลการศึกษา ดังนี้

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาสรุปได้ว่าผู้บริหารต้องมีความเข้าใจถึงนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อย่างแท้จริง บริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน จัดให้มีการดำเนินงานตามแผนงานของวิชาการ กิจกรรมครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (4H) ซึ่งการสัมภาษณ์ปรากฏผล ดังนี้

“...กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ห่างไกลที่ไม่เน้นการเรียนการสอนมากนัก โรงเรียนจัดได้ครบทั้ง 4 ด้านนักเรียนจะได้ทักษะในการฝึกปฏิบัติที่ดีมาก...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2561)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจถึงนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และกลุ่มบริหารวิชาการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2561)

“...นำนโยบายลดเวลาเรียนมาบูรณาการเป็นนโยบายของสถานศึกษา มีแผนการปฏิบัติการประจำปีและมีกิจกรรมที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...พอมีความรู้ความเข้าใจนโยบายอย่างแท้จริง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและจัดทำสารสนเทศของโรงเรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...พอออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกำกับดูแล ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

“...ผู้บริหารควรเข้าใจนโยบายอย่างถ่องแท้และถ่ายทอดให้ครูเข้าใจนโยบายอย่างชัดเจน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 6, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2561)

“...ผู้บริหารเข้าใจนโยบาย และสื่อสารให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้วย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...จัดให้มีการดำเนินงานตามแผนงานของกลุ่มวิชาการ มีโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมทุกด้าน มีความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...ในการรับนโยบายลดเวลาเรียนสู่สถานศึกษา ได้มีการวางแผนในการทำงาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล แล้วบรรจุไว้ในแผน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า จัดทำข้อมูลสารสนเทศตามความถนัดและความสนใจผู้เรียน ปรับโครงสร้างให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้จัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองต่อความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด ซึ่งการสัมภาษณ์ปรากฏผล ดังนี้

“...ปรับโครงสร้างให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษาเน้นความร่วมมือกับเครือข่ายเช่น ปรากฏชาวบ้าน วิทยาลัยการอาชีพและจัดกิจกรรมให้ครอบคลุม มีกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2561)

“...นำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2561)

“...จัดทำข้อมูลสารสนเทศตามความสนใจ จัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายครอบคลุมทั้ง 4 H และใช้เวลาเรียนของนักเรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน ปรับตารางเรียน ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...ปรับโครงสร้าง ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ความถนัดโดยไม่จำเป็นต้องสอนชั้นเดียวกัน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

“...กิจกรรมที่จัดเหมาะกับบริบทโรงเรียน นักเรียนได้ความรู้ ที่ไม่ต้องหาจากห้องเรียน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 6, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2561)

“...จัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเฉพาะลดเวลาเรียน ที่เหมาะกับบริบท เหมาะกับนักเรียน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...มีแผนการจัดการเรียนรู้ของลดเวลาเรียนต่างหาก มีจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดการประเมินผล ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...เน้นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง แก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

3. ด้านบุคลากรของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านบุคลากรของสถานศึกษาสรุปได้ว่า ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน จัดทำโครงการอบรมพัฒนาบุคลากร จัดศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติ ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการสัมภาษณ์ปรากฏผล ดังนี้

“...ผู้บริหารเห็นความสำคัญของกิจกรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน จัดให้มีการอบรมพัฒนา ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2561)

“...จัดอบรมพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2561)

“...บุคลากรต้องมีความเข้าใจในนโยบายอย่างแท้จริงจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย หลายเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...ผอ. ครู ผู้ปกครอง ชุมชนรับรู้และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและมีความเข้าใจต่อนโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

“...บุคลากร ผู้บริหารและครูควรเข้าใจอย่างถ่องแท้ค่านึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 6, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2561)

“...ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองประชุมหารือร่วมกันกับนักเรียน เพื่อฟังความคิดเห็นหลายๆฝ่าย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...ส่งเสริมครู บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย กิจกรรม ลดเวลาเรียน เพราะเมื่อบุคลากรเข้าใจ ก็จะจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...จัดให้มีการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพื่อปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

4. ด้านการวัดและประเมินผล

แนวทางการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านการวัดและประเมินผลสรุปได้ว่าจัดให้มีการวัดและประเมินผลของกิจกรรมตามสภาพจริงและมีความหลากหลายหลายหลาย เช่น ผ่าน ไม่ผ่านกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมและกำหนดตัวชี้วัด/เป้าหมายกิจกรรมที่ชัดเจนเหมาะสม ซึ่งการสัมภาษณ์ปรากฏผล ดังนี้

“...มีการวัดและประเมินผลของกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ผ่าน ไม่ผ่าน ภาพรวมของกิจกรรม ประโยชน์ของกิจกรรมต่อผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2561)

“...จัดให้มีการวัดและประเมินผลของกิจกรรมที่หลากหลาย และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนก่อนการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2561)

“...จัดทำเกณฑ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรมอย่างชัดเจน และมีความหลากหลาย ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...ผู้สอนมีการวัดความก้าวหน้าผู้เรียนให้สอดคล้องกับ KPA (ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะ) ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2561)

“...มีการวัดการประเมินผลตามสภาพจริง มีเกณฑ์ในการวัด และมีการประชุมหารือเพื่อสะท้อนกิจกรรม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

“...สอบถามความพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัด...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 6, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2561)

“...นำเสนอผลงานนักเรียน และจัดตลาดนัดผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร เข้ามาเยี่ยมชม ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...วัด และประเมินผลจากผลงานความสำเร็จของผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

“...ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรม ประชุมหารือร่วมกันปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมให้ดีขึ้น...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2561)

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาจากการสัมภาษณ์มาสรุปได้แนวทางได้แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 คือ “ผู้บริหารควรจัดศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบให้กับบุคลากร ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามหรือจัดแสดงผลงานนักเรียนเมื่อกิจกรรมนั้นๆเสร็จสิ้นแล้ว และเน้นความร่วมมือกับเครือข่าย”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยนำเสนอสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 สรุปผลการศึกษาระดับและเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

5.1.1.1 ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 สรุปโดยรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ว่ามีระดับการดำเนินงานในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบุคลากรของสถานศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลตามลำดับ

5.1.1.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนสรุปโดยรวมมีระดับการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

5.1.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 สรุปดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจถึงนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อย่างแท้จริง บริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน จัดให้มีการดำเนินงานตามแผนงานของวิชาการ กิจกรรมครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (4H)

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศตามความถนัดและความสนใจผู้เรียน ปรับโครงสร้างให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้จัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองต่อความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด

ด้านบุคลากรของสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน จัดทำโครงการอบรมพัฒนาบุคลากร จัดศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการวัดและประเมินผล สรุปได้ว่า ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลของกิจกรรมตามสภาพจริงและมีความหลากหลายหลายหลาย เช่น ผ่าน ไม่ผ่านกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมและกำหนดตัวชี้วัด/เป้าหมายกิจกรรมที่ชัดเจนเหมาะสม

จากผลการสัมภาษณ์ใน 4 ด้าน ดังกล่าว สรุปได้แนวทาง คือ ผู้บริหารควรจัดศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบให้กับบุคลากร ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามหรือจัดแสดงผลงานนักเรียนเมื่อกิจกรรมนั้นๆเสร็จสิ้นแล้ว และเน้นความร่วมมือกับเครือข่าย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษารับนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาในรูปแบบ การลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แล้วเพิ่มเวลารู้โดยไม่กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ซึ่งนโยบาย การปฏิรูปการศึกษานี้ ทำให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆให้ผู้เรียนปฏิบัติ และกิจกรรมที่จัดต้องมีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีมและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกันหรือระดับชั้นเดียวกันบางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคน

หลายช่วงวัยโดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป และอาจเป็นไปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูได้ตระหนักถึงบทบาทในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาก็สามารถบริหารจัดการเวลาเรียน หรือการจัดการสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลงแต่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นไปที่การเพิ่มเวลาของกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองได้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีมและมีความสุขในการเรียน (อนุสร หงส์ขุนทด, 2558, บทความ) และในส่วนของครูครูผู้สอน ก็อาจมีการลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหาสาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนด มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้อจากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ทั้งนี้จากการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Benner และคณะ (2010) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และสถานการณ์ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และ Juin, Zongyi, Christine, Christina (2013, pp 99-101) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนบทบาทของครูจึงเปลี่ยนไปการสอนแบบบรรยายจะต้องลดน้อยลงแต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของผู้สอนคือผู้สอนต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ผู้สอนต้องคำนึงถึงคำถาม 3 คำถาม ได้แก่ 1) ทำไมต้องสอน 2) สอนอะไรและ 3) สอนอย่างไร และยังเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาไทย พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 3)

นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับจุฑามาศ สุภาพจน์และธีระดา ภิญโญ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่พบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยธิดา ศรีปลั่ง (2559) ที่ได้ศึกษาการประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และคมสรุ บุญประโคน (2560) ที่ศึกษาการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 การดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามสถานภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา กับ ครูผู้สอน สรุปว่า สถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ที่มีเป้าหมายหลัก ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 ก, น. 1) และนอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีการกำหนดบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน เช่น ผู้บริหาร จะเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับโรงเรียน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่างๆ และความร่วมมือจากชุมชน เป็นต้น ส่วนครูผู้สอน ก็มีบทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและรายบุคคล วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจผู้เรียน จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น จึงอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และอาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่หลักที่แตกต่างกัน อาจมีคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาปรากฏว่าสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ทำให้ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในภาคปฏิบัติจริงนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หรือ ความแตกต่างของบริบทสถานศึกษา วัฒนธรรมขององค์กร กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษา การรับรู้บทบาท อำนาจหน้าที่ของบุคลากร และปัจจัยอื่นๆ ยังสามารถเป็นเหตุผลสนับสนุน สถานศึกษาแตกต่างกันทำให้ระดับการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้แตกต่างกันได้ด้วยเช่นกัน ดังที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 ข, น.1-2) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการเวลาเรียนและจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นั้น สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการตรวจสอบหรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาในประเด็นโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อเตรียมการ ซึ่งการวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ สํารวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยนและสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชน สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์

5.2.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่สรุปได้ แนวทาง คือ ผู้บริหารควรจัดศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบให้กับบุคลากร ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามหรือจัดแสดงผลงานนักเรียนเมื่อกิจกรรมนั้นๆเสร็จสิ้นแล้ว และเน้นความร่วมมือกับเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 ข, น. 4) ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรจัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และอนุสร หงส์ขุนทด (2558, บทความ) ที่สรุปไว้ว่า การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญา

ต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และนำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาที่จะใช้เป็นแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า

5.3.1 ผู้บริหารควรจัดศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบให้กับบุคลากร เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

5.3.2 ผู้บริหารควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และจัดแสดงผลงานนักเรียนเมื่อกิจกรรมนั้นๆเสร็จสิ้นแล้ว หรือสิ้นปีการศึกษา

5.3.3 ปรับโครงสร้างให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษา เน้นความร่วมมือกับเครือข่าย เช่น ราษฎ์ชาวบ้าน วิทยาลัยการอาชีพและจัดกิจกรรมให้ครอบคลุม มีกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงสำรวจศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะ กรรมการสถานศึกษา ต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา

2. ควรทำวิจัยเชิงสำรวจศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากร ต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวจूरรัตน์ วรรณสา
วัน เดือน ปี เกิด	4 ตุลาคม 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	236 หมู่ที่ 3 ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน (ถ้ามี)	โรงเรียนไตรคามวิทยา หมู่ที่ 3 ตำบลดงเค็ง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง (ถ้ามี)	ครู
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	วิทยาศาสตร์บัณฑิต(วท.บ.) สาขาวิชาเคมี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2555	ประกาศนียบัตรบัณฑิต(ป.บัณฑิต) วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2561	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY